

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 8
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

... ..
GND JAN 19 1967

VIENTYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

81 M. 1 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1967 M. SAUSIO (JANUARY) 6 D.

Telefonas
Aplėgiate 7-7257

KAINA 20 C.

ŽIEMA VILNIUJE
Z. Piečičio nuotrauka

SAVO SKAITYTOJAMS, RĖMĖJAMS IR BENDRADARBIAMS VIENYBĖ LINKI SVEIKATOS IR LAIMĖS PER VISUS 1967 METUS.

Lietuviškoje Chicagoje

* JUOZAS KAPOČIUS, LE leidėjas, kuris yra užplanavęs leisti lituanistinę enciklopediją anglų kalba, Kalėdų šventėms iš Bostono buvo atvykęs į Chicago. Jis čia buvo apsisitojęs pas savo dukrą ir žentą -- Birutę ir Leoną Pabedinskus.

* JUOZO DILIO, kraštutinių dešiniųjų spaudos platintojo, nuotrauka buvo patalpinta Thunderbolt laikraštyje, kuris yra nukreiptas prieš žydus ir neirus. Apačioje nuotraukos parašyta: "Mr. Joseph Dilys, Chicago Thunderbolt Salesman". Tekste, tarp kitko, rašoma "God Bless Mr. Dilys".

* KAZYS POCIUS yra vienas iš seniausiųjų Chicago lietuvų. Jam 98 metai amžiaus, Amerikon atvykęs 1900 m. prieš pat Kalėdas. Dirbo prie geležinkelių. Turėjo sūnų, kuris mirė prieš 7 metus. Dabar gyvena su dukterimi Bridgeporto kolonijoje. Taip pat mirė ir žmona. Ir pats buvo gerokai susirgęs: turėjo 3 operacijas, kurios kainavo daugiau 16,000 dol. Dėl didelių savo ir žmonos gydymo išlaidų turėjo parduoti savo namus. Mūsų dėmesį į šį tautietį atkreipęs vienas Vienybės skaitytojas rašo: "Spaudoje labai dažnai matome vaizdus gražiai nusipenėjusių ponelių ir ilgus aprašymus iškilimų pietų. Ką gi, gražu pasiskaityti... Bet ar neturiningesnė istorija ir ar ne įdomesnis atvaizdas būtų tokio seno Lietuvos ažuolo?".

* CICERO ŠV. ANTANO par. lituanistinės mokyklos kalėdinė programa įvyko gruodžio 26 d. parapijos salėje. Suvaldintas kalėdinis vaizdelis, po kurio mokinių choras, diriguojamas mokyklos vedėjo J. Kreivėno, sugiedojo kalėdinių giesmių. Kalėdų Senis programos pabaigoje jauniems išdalino dovanėles. Programą stebėjo ir naujasis šv. Antano par. klebonas kun. J. Stankevičius.

* VIKTORIJA KAŠUBAITĖ, Chicagoje Marijos aukštesniosios mokyklos baigiamosios klasės mokinė, iš kelių tūkstančių mokinių, išrinkta idealiosios mokinės konkurse laimėtoja.

* Chicagoje vasario 25 d. Bendruomenė ruošia vakarą, į kurį pakvietė vaidinti Brandos atestatą -- Bostono Lietuvių Dramos teatrą.

1967 metais Chicago Marquette Park Lietuvių namų savininkų dr-jos: J. Skeivys, pirm., P. Yasus, vicepirm., J. Vikšraitis, išd., Vl. Konstantinavičius, fin. rašt., B. Liškus, nutar. rašt., K. Brazaitis, išdo glob., K. Repšys, maršalka, K. Aleksūnas, M. Tiškevičienė ir B. Brazdžionis -- išdo globėjai, M. Mikšis ir A. Gintneris -- koresp. Inž. A. J. Rudis -- legal. patarėjas. Susirinkimai vyksta mėnesio trečiąjį penktadienį, 7:30 val. vak., par. salėje, 6820 S. Washtenaw Ave.

MOKYTOJAS J. KAVALIŪNAS kalba lietuvių mokytojų suvažiavime Jaunimo Centre Chicagoje.

Buvo susirinkę lietuviai mokytojai

JAV lituanistinių mokyklų mokytojai lapkričio 26-27 dienomis buvo susirinkę į Chicago ir čia iš klausė paskaitų, pranešimų, išdiskutavo rūpimus klausimus ir priėmė nutarimus. Šią mokytojų konferenciją sušaukė JAV LB Švietimo Tarybos pirm. Jeronimas Ignatonis, kuris pats į suvažiavusius tarė žodį ir padarė įvairių pranešimų.

Suvažiavime buvo gausu paskaitų. Jas skaitė Juozas Plačas, J. Kavaliūnas, Aldona Šimaitienė, Adelė Abromaitienė (viešnia iš Kanados), Stasys Rudis. Be to, buvo prarastas ir vienas simpoziumas (vadovė Stasė Vaišvilienė) tema -- "Priešmokyklinės ir namuose vaikų auklėjimo problemos".

Didelio dėmesio susilaukė Adelės Abromaitienės paskaita apie vaizdines priemones vaikų mokyme. Ši Toronto lit. mokyklos mokytoja pati atsivežė kelias dėžes savo pagamintų vaizdinių priemonių, kurias ji parodė ir paaiškino. Klausytojai buvo nustebinti mūsų tautietės sugebėjimais šioje srityje ir jos mokėjimu atkreipti ir kitataučių dėmesį (buvo parodytas JAV leidžiamas žurnalas The Instructor, kuris ne kartą yra išspausdinęs mūsų sukurtų darbų nuotraukas).

Įdomus suvažiavimo punktas buvo ir "Lietuvių kalbos pratimų" pristatymas. Šie dar neseniai iš spaudos išėję pratimai buvo paruošti: E. Ruzgienės iš Brooklyno -- I sk., G. Česienės iš Chicago -- II sk., E. Narutienės ir J. Juozevičiūtės iš Chicago -- III sk., S. Jonynienės iš Chicago -- IV sk., Z. Grybino -- iš East St. Louis -- V sk., J. Plačio -- iš Chicago -- VI sk., J. Kreivėno iš Cicero -- VII sk., S. Šližio iš Detroito -- VIII sk. Didžiumą šių pratimų autorių patys paaiškino, kaip

šiuos vadovėlius ruošė, su kokiais sunkumais buvo susidurta ir pan. Aple vadovėlius taip pat kalbėjo LB Chicago apyg. Švietimo komisijos pirm. J. Kavaliūnas. Vadovėlius išleido LB Kultūros Fondas, kurio atstovas J. Bertašius suvažiavimo metu išdalino kuklius honorarus (keli mokytojai teigė, jog išėjo tik apie 30 centų už darbo valandą) -- 100 dol. čekius.

Taip pat buvo pristatyti pratimai ir aukštesniosioms mokykloms. Šiuos pratimus paruošė Chicago aukšt. lit. mokyklos mokytojai: D. Velička -- V kl., I. Serapinas -- VI kl., J. Masilionis -- VII ir VIII kl. Šiuos pratimus išleido Chicago aukšt. lit. mok. tėvų komitetas, kuriam pirmininkauja L. Raslavičius.

Mok. J. Kavaliūnas viename savo pranešimų kalbėjo apie Vasario 16-sios gimnaziją Vokietijoje, kurią jisai aplankė praėjusią vasarą. Šis amerikiečių vid. mokykloje dėstantis mokytojas nurodė, jog vokiečiai apie tą gimnaziją galvoja geriau negu lietuviai, kurių spaudoje dažnai užtinkama labai nepalankių rašinių. Kai kurie tuos rašinius išverčia į vokiečių kalbą ir nuneša į vokiečių įstaigas, kurios teikia gimnazijai pašalpą. Tai gerokai kenkia lietuviams.

Buvo diskutuota ir mokytojų konferencija vasaros metu, tam reikalui skiriamą savaitę laiko. Tokią mokytojų studijų savaitę numatyta rengti 1967 m. liepos 30-rugpjūčio 6 d. Dainavos stovykloje prie Detroito.

Konferencijai pirmininkavo P. Joga, C. Grincevičius ir Z. Grybinas. Joje su svečiais dalyvavo apie 100 asmenų. Pirmąją konferencijos dieną rengėjai visiems dalyviams "užfundijo" nemokamus pietus. (eš).

Posėdžiavo Balfininkai

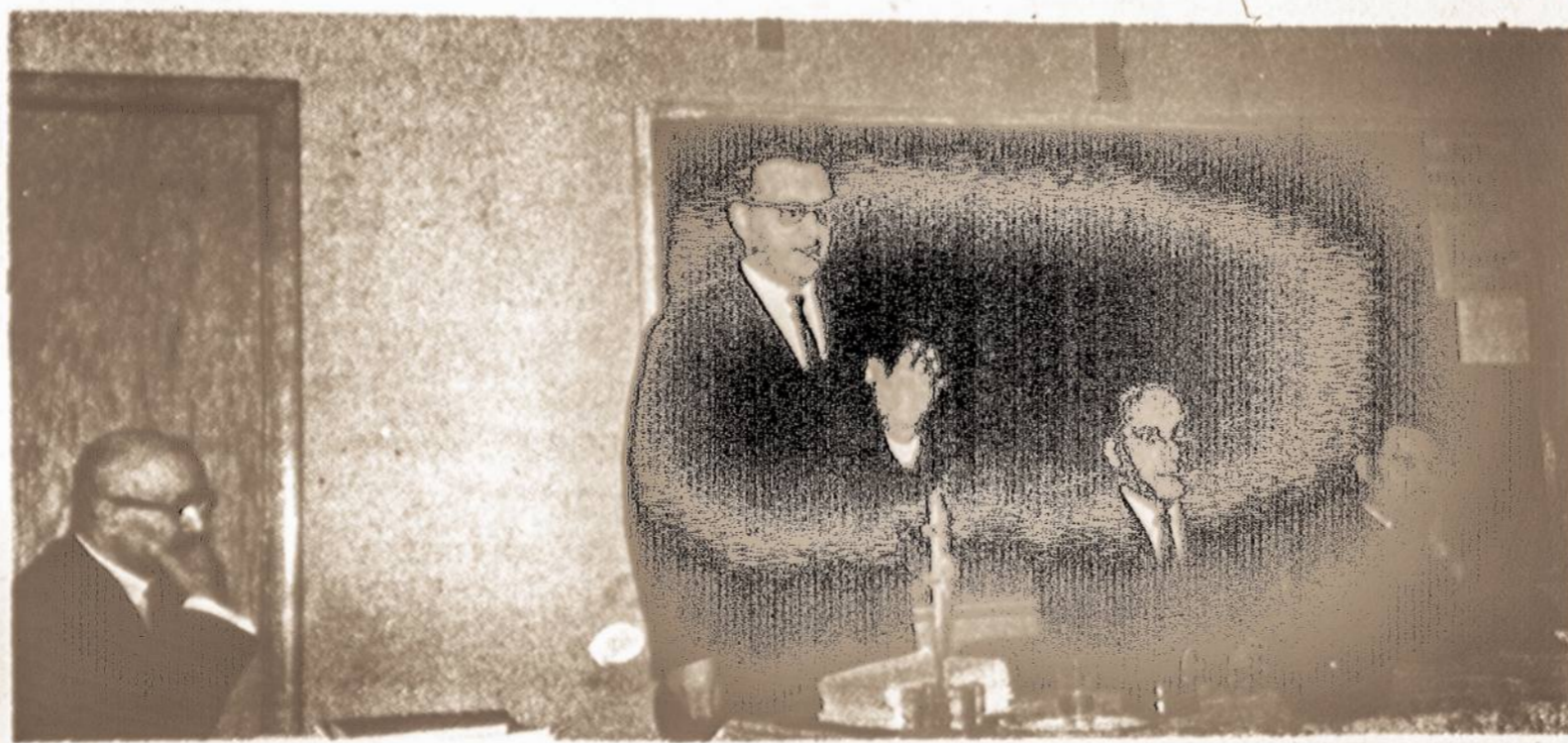
BALFO XIII-jo seimo sekretoriai: B. Šulas (kairėje) ir A. Gintneris.

Balfo darbuotojai lapkričio 26 d. Chicago Jaunimo Centre turėjo savo seimą. Nors seimo numeris buvo nelaimingas -- tryliktasis, tačiau jame viskas, palyginti,ėjo sklandžiai, be jokių didesnių nesustipratimų, kokį pasitalkė kai kuriuose praėjusiuose seimuose.

Izd. A. Sentkas pranešė, jog Balfas savo izde pinigais turi 82,731.37 dol., gėrybėmis -- apie 10 tūkst., o nekilnojamo turto vertė -- 15 tūkst. -- viso daugiau 100 tūkst. dol. Iš skyrių veiklos pranešimų paaiškėjo, kad daugiausia pinigų surenkama Chicagoje -- apie 30 tūkst. dol. per metus. Buvo nutarta pakelsti direktorių skaičių -- 31 vietoje 25. Pusė direktorių buvo išrinkti (praktiškai už juos buvo nebalsojama, tik paplota už K. Bruzo pristatytą sąrašą), o kita pusė -- paskirta įvai-

rių Balfą sudarančių grupių. Buvo nutarta didelę aukų rinkėją gimnazijoms -- kun. B. Sugintą pakelti į garbės direktorius. Pats kun. Sugintas seimo metu gana jausmingai kalbėjo, kad nesulaukia jokios paramos aukų rinkime, o kritiškai rašiniai gimnazijų adresu, labai neigiamai veikia aukotojų dosnumą. Jis pareiškė, kad ateityje nebeturės nė galimybės, nė galimybės, nė jėgų vykdyti aukų rinkimą, ypatingai, kai už šį darbą negauna įvertinimo, o tik priekaištų.

Seimą pravedė K. Kleiva, D. Bobellenė ir I. Petrauskas; sekretoriata dirbo Pr. Šulas ir A. Gintneris. Seime dalyvavo 81 delegatas ir 20 svečių, nors salėje jie visą laiką nebesėdėjo, o tik "žmonėjosi" koridoriuose ar kitur. EDV. Š.

JAV LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ mokytojų suvažiavimo Chicagoje prezidiumas: LB švietimo Tarybos pirm. Jeronimas Ignatonis, P. Joga, C. Grincevičius, Z. Grybinas.

E. Šulaičio nuotrauka

GERIAUSIAS

Insurance ir Real Estate

PATARNAVIMAS PAS

John Orman Agency

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas Virginia 6-1800

Mano viešnage Lietuvoje

Rašo Pranė Lapienė

TĘSINYS

Pagaliau, įsisteigus Vilniuje sostinei, jos reikšmė mažėjo ir ilgainiui ji, niekieno nebepriziūrima, pradėjo griūti. Nežiūrint, kad ji visai buvo apleista, sakoma Trakų pilis geriausiai išsilaikė už kitas Lietuvos pils. Kasinėjant jos griūvėsius, architektams, istorikams ji atidengė daug naujos medžiagos. Toji medžiaga supažindina su ano meto gyventojų buitimi. Ypatinai daug rasta gražiai išdirbtos, išdegtos keramikos — tai moliniai puodai, keptuvės, įvairūs indai, kuriais pilies gyventojai turėjo naudotis 15–17 amžiuje. Rasta ir puikių stiklinių indų, kurių dalis, spėjama, gaminta Vilniuje, kur jau tada veikęs stiklo fabrikas.

Visos tos iškasenos, tieji radiniai, dabar sudaro Trakų istorinį muziejų, kuris įrengtas centriniuose pilies rūmuose. Čia, be archeologinės, daug ir dokumentinės medžiagos sukrauta. Ant sienų sukabinti ir stenduose susstatyta plėšikų ginklų, darbo įrankių, įvairiausių gintarinių papuošalų. Čia net sudėta keli tūkstančiai 17 a. monetų.

Pilį restauravus ir joje įrengus muziejų, turistų į Trakus padaugėję keleriojai.

PILIES APLINKA

Įdomūs Trakų pilies rūmai. Reikia smarkiai minti, norint apėiti jos visus kambarius, išdėstyti trijuose aukštuose. O nesinori nieko praleisti, ypač kada lydi žmogus, tos pilies istoriją gerai žinantis, įdomiai aiškinantis. Girdėdama, kad priėmimų kambarys, kurio dydis 21 x 9 metrų, buvęs apšildomas iš rūsyje esančios virtuvės, galvoju, ar tik lietuviai nebus pirmieji išradę centralinį šildymą.

Įspūdingas pilies vidus, bet nemažiau įdomi ir jos aplinka su daugybe ežerų ežerėlių, o tuose ežeruose salų salelių. Tuo visu grožintis tampa ir akis apgauta: kur vandenyse mažos saliukės, apaugusios krūmokšniais ar medžiais, atrodo lyg būtų gėlių puokštės sumerktos. Galėjau iš nepasiekiamų binoklių, su kuriais būčiau galėjus labiau tuo viskuo pasigrožėti, į viską geriau įsižiūrėti — į tą nuostabią žavų vaizdą, į tuos ežerus ežerėlius su juose plaukiojančiais laiveliais. Ligi nebuvau mačiusi Trakų, buvau maniusi, kad ežeringiausia Lietuvos vieta Zarasai, kitaip dar vadinami Ežerėnais.

Lietuviai suprato šios vietos didelę reikšmę ir padarė Trakus vieną mėgiamiausių vietų laisvalaikiui praleisti. Čia nepamainoma vieta ir vandens sportui ir, ligi atsivėrė "Kauno marios", čia ir didieji vandens sportininkai treniruosdavosi pasaulinėms varžyboms.

Neužmiršta ir vietinių gyventojų. Mieste daug naujų, didelių pastatų, parduotuvų, modernišką keliaukštę mokyklą; išgrįstos ir kai kurios asfaltuotos gatvės, šaliais apšodintos įvairiais žalumynais. Turistų malonumui stovi moderniškasis viešbutis su restoranu ir laiveliams išsinuototi stotimi. Veikia ir plačiaekraninis kinoteatras.

Neblogas ir susisiekimas su Trakais. Neturint mašinos, čia galima atvykti auto-

busais ir traukiniu. Nestebėtina, kad ir anksti pavasarį netrūksta čia turistų. Tai tikrai smarkiai augantis dar vienas Lietuvos kurortinis miestas.

Viskuo tuo grožintis, man kyla mintis, kokia ten puiki vieta supažindinti vaikus su Lietuvos istorija, su jų tėvynės turėta galybe, toli siekusi jos garsą.

Bet man negalima čia visos dienos praleisti, norint daugiau ką pamatyti. Visi trys, poniškai papietavę Trakų restorane, sutarėme patraukti toliau.

PIRČIUPYJE

-- Norėtumėt pamatyti Pirčiupį? -- mano palydovai klausia.

Kur nenorėsi! Prisipažinsiu, man rūpėjo išvysti ne tiek pats Pirčiupis, apie kurio tragediją buvau skaičiusi, bet labai norėjosi savo akimis pamatyti tą garsųjį skulptoriaus G. Jokūbonio kūrinių "Pirčiupo Motina", sukurtą paminėti Pirčiupo kaimo žmonėms, kuriuos jų pačių trobose vokiečiai sudegino.

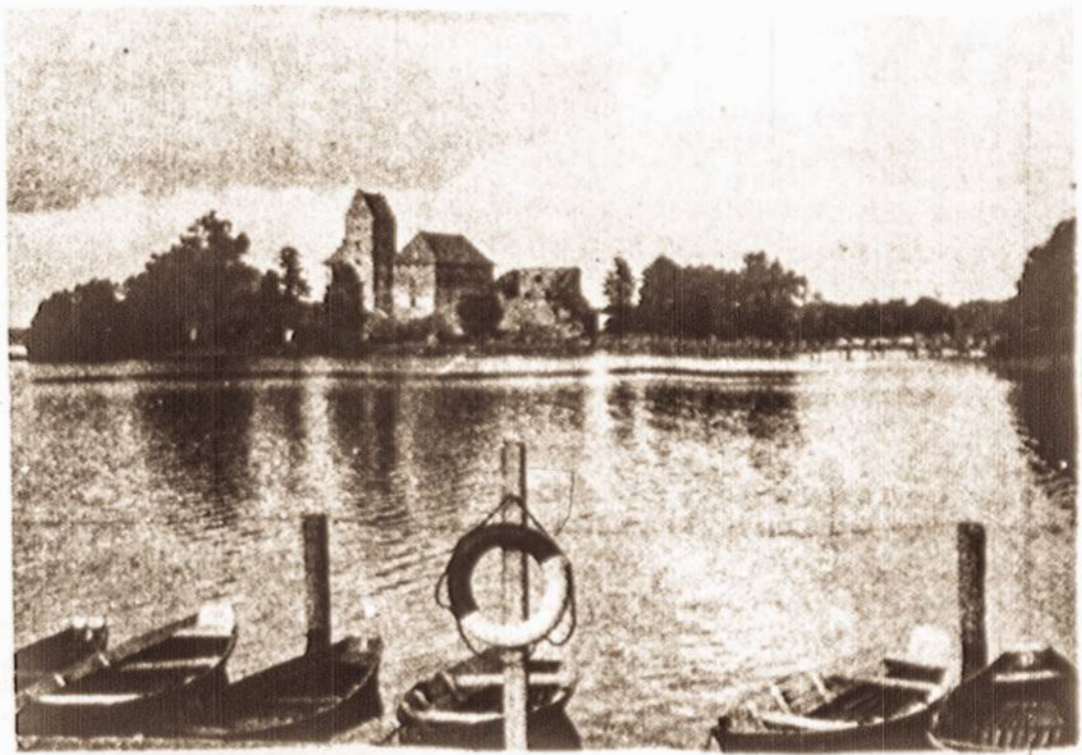
Nuo Trakų iki Pirčiupo tik 16 kilometrų. Nepajutome, kaip išvydome statulą. Tai ir buvo Pirčiupo Motina. Ji stovėjo ant granitinio pedestalalo, o jos aukštis siekė 5 1/2 metro. Tai tikrai nuostabus kūrinys, giliai širdį veriantis skausmu. Pirčiupo Motina ne tiek reiškia liūdesį, kiek ji rūsčiai grasina Lietuvos priešams. Jos išvaizda, jos sugniaužtos kumštys, rodo ne tik liūdesį, o ir neapykantą, kerštatą visiems, kurie lietuvių tautai yra suteikę tiek daug nelaimių.

Čia pat naujai atstatytas Pirčiupo kaimas su dviaukšte mokykla. Mokyklos antroje aukšte įsteigtas muziejus ir biblioteka, kur kiekvienam galima susipažinti su Pirčiupo tragedija, jo netolimę praeitimi, kada vokiečiai vieną birželio dieną, įtardami, kad tame kaime yra jiems nepalankių žmonių, jį visą su jame buvusiais žmonėmis sudegino, pirma tų žmonių turta susikrovę į sunkvežimius, o gyvulius išginę į mišką. Gyvi išliko tik tą dieną namie nebuvę.

Muziejų išdėloti to kaimo pelenuose surasti daiktai. Ten matoma ir plaukų kuokštelė, vienas — kitas asmens dokumentas, tai saga arba kitas koks nuo žmogaus išlikęs daiktas. Sienose toji tragedija pavaizduota dailininkų Br. Valantinaitės ir V. Klemkos tapyba, o stikle Morkūno vitražu. Sienoje iškaltos žuvusiųjų pavardės. Viso jų 115.

Čia vaikštinėja daug žmonių. Prie Motinos kojų nuolat padedamę gyvų gėlių. Tą dieną, kai mes ten lankėmės, buvo ypatinai didelis judėjimas. Man buvo paaiškinta, kad ruošiamasi paminėti baisųjį birželį, kada ten susirenką tūkstančiai žmonių. 1944 m. birželio 3, kada tą kaimą su žmonėmis vokiečiai pavertė pelenais, kasmet jautriai su atitinkamomis kalbomis, giliu susikaupimu ta diena paminima.

Dairydamosi po muziejų ir matydama tokią piktadarybę, kitais kartais gal būčiau jaudinusi iki ašarų ir nemokėjusi išvaizduoti, kaip žmogus žmogui gali būti toks žiaurus, bet tąsyk man tesisukiojo mintis, kad tokios tragedijos vyksta veik kasdien. Man akyse stovėjo Vietnamo vaizdai, tai vėl vaizduotė kėlė į senovės laikus, kada Lietuvai buvo jėga įvedama

Taip dabar atrodo restauruota Trakų pilis nuo Trakų miesto pusės.

SKULPTORIAUS G. JOKŪBONIO "PIRČIUPIO MOTINA"

krikščionybė: Kardas ir ugnis lietuvių tautą amžiais persekioja ir ji iki šiol neįstengia gedulo šydo nusiimti.

Palenkę galvas prie Pirčiupo Motinos, visi trys be žodžio sėdome į mašiną grįžti į Vilnių. Su savim vežiaus apie Pirčiupį keletą brošiūrų, kurių dvi — lietuvių ir anglų kalba parašytos Amerikos lietuviams pažįstamo žurnalisto Vinco Uždavinto.

Baisusis birželis, baisusis... tokia mintis laikė man sučiauptas lūpas. O kada dar atsigrižau pažvelgti į tą toli matomą paminklą, aš prisiminiau poetės Degutytės žodžius:

Atsistojo su granito rūbais
Pelenuotoj Dzūkijos šilainėj.
Skausmas amžinas — granito lūpos
Tegul niekad nepamiršta ainiai.

VAIŠĖS PAS DRAUGES

Tą vakarą telefono skambutis po skambučio man nedavė ramybės. Vilniuje gyveną mano draugai reišėkė noro dar kartą su manim susitikti, nes numanė, kad mano viešnage eina prie pabaigos. Olė kvietė pusryčių, Katrė — pietų, kurie ten būna tarp 12 — 1, Elzė arbatėlės. Onutė nofėjo dar daugiau paklausinėti apie seserį Marytę, gyvenančią Toronte, o Emilis sakė norįs man įduoti dovanų parvežti jo broliui į Hartfordą... Kiti turėjo kitokių reikalų, o aktorė Vosyliūtė žadėjo mane vestis į Šiaulių dramos teatro veikalą V. Krėvės "Sarūną".

Bus daugiau

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA
Patarnauja perkant ir parduodant namus,
apdraudimo reikaluose, užpildant taksus.
ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU
Parduoda bilietus visomis susisiekimo
priemonėmis į visas pasaulio vietas.
MONEY ORDERS.

87-09 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

ŠIŲ ĮSPŪDŽIŲ AUTORE Pranė Lapienė pusryčiauja pas savo jaunystės draugę Olę.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštys in 1886, is published weekly (in June, July and August - bi-weekly), by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone APplegate 7-7257. Editor: Salomeja Narkeliunaite; Managing Editor: Valerie Tysliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three week's notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

Mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Vieni mus sveikino su žiemos šventėmis, kiti su Kristaus gimimu. Būdami senos mados, atkaklūs lietuviai, mes sveikiname, kaip sveikinosi proseneliai ir seneliai: visiems linkėdami linksmų kalėdų ir laimingų Naujų Metų!

Visokiais balsais bus kartojami žodžiai apie taiką žemėje geros valios žmonėms. Taikos gi nėra, maža ir geros valios. Bet, kadangi sunku tikėti, evoliucija einanti nuosmūtkio keliu į didesnę gyvuliškumą, ne aukštin į kilnesnę dvasingumą, turėsime viltį, kada nors bus žemėje ir taika ir apščiai geros valios! Iki to laiko, iševio lietuvio kilnioji (jei ne šventoji) pareiga yra gyventi ištikimu ir atkakliu lietuviu. O tai yra didelė atsakomybė. Dabar, "kada po tiek pastangų metų vis dar nematyti Lietuvos politinės laisvės aušros, svarbu, kad iševija nepalūžtų neviltyje ir bent darytų tai, kas šiuo metu galima, būtent, kad rūpintųsi, kad bent ji pati išliktų lietuviška tuose demokratiškuose ir laisvės kraštuose, vietoje tuščiai ir apgaulingai šūkavusi, kad "laisvinama Tėvynė". Lietuvių išsaugoti gi būtina reikalingi ryšiai su tautos kaminu Tėvynėje. Tiems ryšiams, deja, vis dar nesurandama recepto. Negali jo sugalvoti nė tie, kurie savinasi aukščiausios išminties monopolį ir iš to duoną valgo.

*** /

Kalbant apie "laisvinimą", prisimena dar ir toks laisvinimas, pavarčius senus lapus Vienybės, kuri per savo 80 metų ėjimo laikotarpį vos tik trumpai Lietuvą tematė kaip laisvą ir nepriklausomą valstybę. Niekados neatsižadėdama Lietuvos valstybės minties, Vienybė betgi visais laikais rūpinosi, kad lietuvių tauta išliktų gyva, tai yra, kad lietuvis, belaukdamas aukščiausio dalyko — laisvės ir nepriklausomos valstybės, per tą laukimo laikotarpį pats neprarastų savo tautinio charakterio, to svarbiausio dalyko, kuo jis yra skirtingas nuo kitų tautų. Vienybė visada stengdavosi atkreipti dėmesį į svarbesnius tokio išnykimo pavojus. Taigi, grįžtant ir prie tų senų Vienybės praeities lapų, štai 1909 m., nr. 45, redakcija savo skyrelyje "Peržvalga" rašė: "Prieš akis 500 metų Žalgirio mūšio sukaktį turėdamas, mūsų kaimynas Brooklyne — lenkų laikraštis Czas kviečia lietuvius dėtis su lenkais ir 'tėvynę laisvinti'. Dėjimasi numato lietuvių ir lenkų draugijų susiliejimu, ir lietuvių įstojimu nariais į lenkų organizacijas. Pavyzdžiu ima lietuvių Joną Beinorį, kuris įkūręs ir Zjednoczenie Polskiego Narodu ir laikraštį Czas. Organizacija jį vis pirmininku išrenkanti. Nuo lenkų mus, tačiau, ne blogi norai skiria, tik kita kalba, kitos tradicijos, net kiti gyvenimo principai. Mes laisvę suprantame tokią, kuri įvyks nevien Pabaltijo ir Vyslos pakraščiais, bet visoje Rusijoje. Taip mus moko istorija!" Tiksliai buvo pasakyta, kad nėra laisvės Rusijoje, nėra jos nė Pabaltijo kraštuose ar Vislos pakrantėse. Mes taip pat žinome, kad nėra jos nė visoje Rytų Europoje ir dar daug kur pasaulyje.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

POLITINIŲ IMPOTENTŲ ŠAKSKRYDŽIAI

I. -- Išvardinti visas priežastis, kurios privedė prie tų dviejų institucijų (ALTo ir VLIko) veiklos krizės -- reiktų užpildyti labai ilgą sąrašą. Čia paminėsime tik keletą pagrindinių:

1. Radikalai pasikeitus politinėms sąlygoms, savo tikslui pasiekti ALTas ir VLIKas kalba, planuoja ir veikia lyg Lietuvos laisvės atgavimas būtų tik dienų klausimas;
2. Praeities patirtis ir prisiminimai vaidina didesnę rolę, negu realūs dabarties įvykių supratimas bei galimybių nustatymas;
3. Pagrindinė veikla ir propaganda kreipiamą į mus pačius, o ne į ten, kur sprendimai yra galimi;
4. Nenoras įsileisti naujų jėgų ar organizacinių junginių ir visiškai naujų idėjų ir pasiūlymų ignoravimas;
5. Partinis reprezentavimas tose abiejose institucijose yra nustojęs realaus pagrindo ir visuomenės nuotakų bei pasiskirstymo atspindžio;
6. Izoliacija nuo visuomenės;
7. Nepakeičiamumo kulto išsiauginimas...

ALTas toje pačioje Chicagoje surenka per metus vos 7-8,000 dol., ir tai tik dėl savo turimo monopolio rengiant Vasario 16 minėjimus. Gi tuo pačiu metu BALFas surenka virš 20,000 dol., o neseniai Kultūros Fondui beveik vienas asmuo per 2 sav. surinko daugiau pinigų, negu ALTas per ištisus metus... --

Šias septynias didžiausias ALTo ir VLIko nuodėmes išdėstė Henrikas Zemelis š. m. Dirvoje, 137 nr.

-- Šio moto Dirvos redaktorai, rodos, spėju ir įspėju, atsidūrė kryžkelėje... -- toje pačioje Dirvoje porina Antanas Diržys.

Dėl Zemelio galima tik tiek pasakyti: malonu pagaliau ir Dirvoje užtikti tai, ką Vienybėje kalbėme per kelis metus. Dėl Diržo pastabos: tikrai taip, Dirva kryžkelėje, nes pati nežino, nei kuo laikytis, nei ką pasipirti. Kryžkelėje ir tautininkai, kurių vieni laikosi šalta bačūniška, kiti skuodžia į voldemarininkų stovyklą, o tretis netinka partijai, kaip Rastenis, už flirtą su visokiais vladimirovais. Kryžkelėje yra ir pati lietuvių iševija. Kuo greičiau ši tautinė krizė bus pergyventa, tuo bus tautai naudingiau. Už tat šios krizės užtesimas, ramstant pasenusius, yra tautinis nusikaltimas.

II. Vis daugiau mūsų tautiečių pradeda pastebėti, kad ligi šiol buvęs didžiausias ir visa kita veik užglušinęs laisvinimo tikslas yra nepasiekiamas ne vien todėl, kad jį pasiekti būtų per sunku, bet ypač todėl, kad veikimo tikslas nepataiko į taikinį. Jei Lietuva kada ir bus laisva, tai visai ne dėl iševijos laisvinimo veiklos. Tuo labiau, kad ir ta veikla nežada būti amžina: išmiršta daug daugiau kovotojų, negu naujų priauga.

Prastai su laisvinimu yra ypač dėl to, kad priešakinį kovotojų kuprinėse apstu ne tiek kovai reikalingų priemonių, kiek pašalinčių su kova nieko bendro neturinčių žaislų (pvz. partijų programų, ambicijų ir t. t.). Jau ne vienas laisvinimo seimas pasibaigė labai laimingai ir džiaugsmingai vien dėl to, kad laisvintojai ... susitarė tarp savęs, nesuspėjo.

Pasaulinė situacija labai įdomi ir gyva: čia sovietai su kiniais eina prie kažkokios atomazgos, prancūzai dairosi naujų kelių, vokiečiai kryžkelėje, vis labiau besileidžianti anglų saulė ir t. t. ir t. t. Netiesa, kad neatsiranda progų vienai ar kitaip ir mūsų klausimui dienotvarkėse atsirasti. Bet neseniai susirinko VLIko seimas, kuris sprendė ... savo vidaus reikalus, kurių sunervino L. Vladimirovo pasirodymas.

Tie vyrai užsimiršo, kad dalyvauja meškų medžioklėje, ir gauda muses.

III. Pastaraisiais metais mūsų spaudoje buvo gausu žinių iš tėvynės. Tėvynės gyvenimo specialistais praturtėjome: vieni teikėsi užsakyti tarybinių laikraščių, kiti turėjo progos pakalbėti su kuo nors iš anapus, tretis net keturias dienas pabuvo Vilniuje ir t. t. Taigi, ir specialistų ir informacijos net per akis! Tik -- kur tos informacijos visuma? Kur objektyvus nusiuteikimas įvykius vertinti nepaspalvinant savojo nusiteikimo dažais?

Nevienas "specialistas" Lietuvą tepažįsta tik taip, kaip aklas dramblys: pačiupinėjo ir sako, kad dramblys labai panašus į virvutę (mat, jis čiuptelėjo uodegą).

IV. Šio laiko visus mūsų tautinius uždavinius galėtume išreikšti vienu žodžiu: IŠLIKIMAS.

Su šiuo jokiū būdu nepaneigiamu reikalo siekti nepriklausomos Lietuvos valstybės. Tik šis siekimas turi būti visų kitų uždavinių dalimi, jų logišku papildymu, vienu iš neatsižadamų rankos pirštų.

Bet visų uždavinių stambiausias turi būti jaunosios kartos lietuvinimas ir jokiū atveju niekas kitas. Nereikia leisti apšalti širdžiai išvydus keletą šimtų lietuviškai nusiteikusių jaunuolių. O kur likusieji, juk jų yra tūkstančiai? Ar visi lietuviškai nusiteikę? Tik apie trečdalis lietuvių kolonijų turi šloklas tokias lituanistikos mokyklas. Ar du trečdaliai lietuviškų kolonijų neturi prieauglio?

Tautinis gyvenimas iševijoje yra lyg užšalanti bala. Nereikia džiaugtis, kad dar liko eketė ančiukui paplaukoti: užšals ir ta eketė.

Nors jau dešimtmečiais pavėluota, bet vis tiek būtina tokio selmo, kuris ne partininkus derintų, bet pasvarstytų lietuviybės išlikimo emigracijoje programą. O daug kas čia įeitu: ir mokyklos, ir organizacijos, ir tautinė ideologija, veikimo kryptys, skverbimasis į kitataučių visuomenes ir t. t.

Tėvynėje tautinio išlikimo veikla vyksta be iševijų pagalbos ir palaikymo. Ten visi lietuviškai kalba lietuviškai ir lanko lietuviškas mokyklas, ten klesti lietuviškas spausdintas žodis, nepaprastai išaugusi meno saviveikla ir t. t. Tik galime paklausti: ar ten lietuvių išlikti tų sąlygų jau ir pakanka? Deja, į šį klausimą joks veiksnys iševijoje neturi tikro ir išsamaus atsakymo.

V. Prieš kurį laiką buvo ALTo seimas, neseniai buvo VLIko seimas, greitai žada būti visų veiksnių suvažiavimas. Ar ir vėl nesuvažiuos politinė impotencija?

"CLEVELANDO REZOLIUCIJA"

Beveik prieš metus, vos prof. J. Kubiliui sugrįžus iš Vilnių, Clevelande buvo susirinkę veiksniai ir sudarė rezoliuciją, apribojančią bendradarbiavimo ir ryšių galimybes su tėvyne.

Tą rezoliuciją matėme ne vieno asmens ir ne vienoje vietoje svarstomą ir kritikuojamą, nurodant jos silpnas puses. Tik keista, kad ji nebuvo nuo kritikos bei pagrįstų priekaištų ginama. O VLIko seime V. Sidzikauskas ją rėmėsi lyg kokiū šventuoju raštu.

Tuo tarpu Clevelande padarytas nutarimas dėl ryšių su tėvyne galėtų tikti tik tokiu atveju, jei kova už laisvę truktų tik trumpą ir numatytą laiką. Mūsų sąlygomis ji netinka, nes ji veda prie antitautinio iševijos ryšių nutūkimo su tėvyne.

Keista, kad V. Sidzikauskas remiasi tuo nieklu, kurio net nuo kritikos apginti niekas nestėmė.

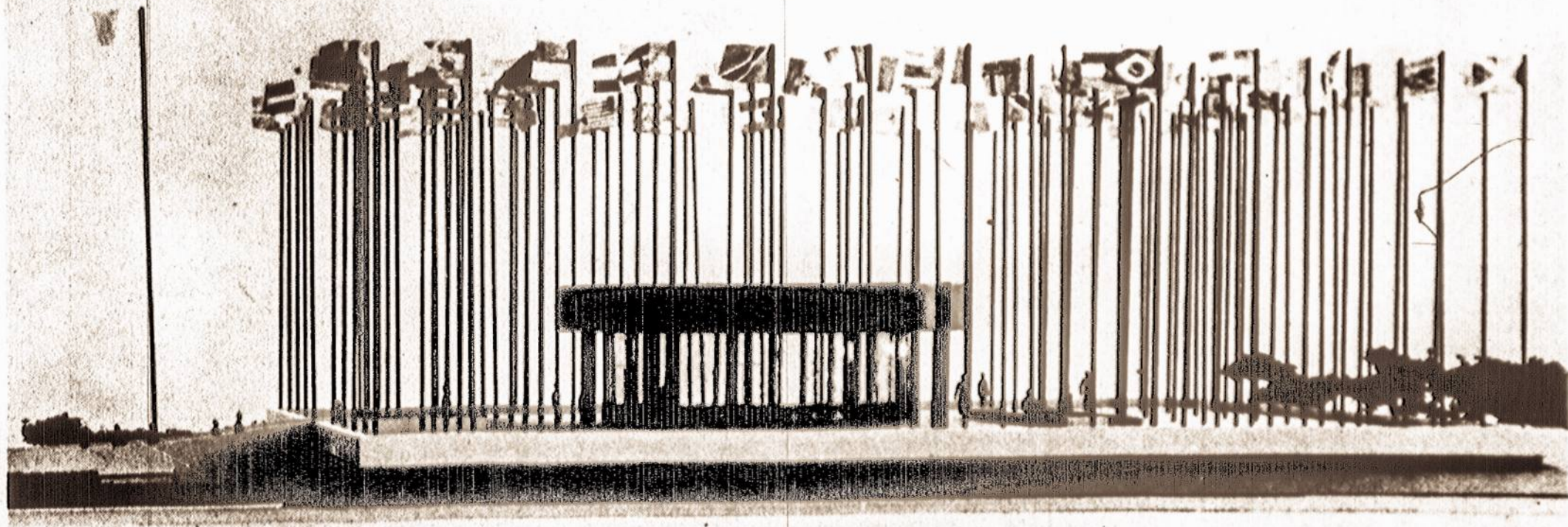
SMEIŽTAS NĖRA GARBINGAS GINKLAS

-- Dieve, Tu teisk ją aname pasauly, o šiame pasaulyje ją nuteisime mes, -- taip tarė bobos apie Veroniką, prasiradusią merginą, apie kurią A. Vienuolis parašė "Paskenduolė".

Tos kaimo bobos, atstovaujančios šio pasaulio teismą, yra tam tikros rūšies žurnalistų prototipai. Nė vienam leidny gausu su ginčo partneriais pastangų ne tiek rokuotis, kiek juos "šio pasaulio" priemonėmis sunaikinti, paskandinti. Net ir faktais įrodžius neteisybę, tokie žurnalistai neranda reikalo savo niekaly atšaukti. Ryškus pavyzdys čia buvo pernai prof. J. Kubilių lydėjusio politruko išradimas. To politruko išradėjai tebetyli, nes tai buvo jų "šio pasaulio" teisminė priemonė, lyg anų kaimo bobų liežuviai.

Neseniai gautame iš Lietuvos švityryje skaitome, kad "Galva-Galvanauskas Gediminas -- dabar nacionalistinių klerikalinių laikraščių bendradarbis JAV" esąs ... "homoseksualistas, buvęs hitlerininkų pagalbinkas okupacijos metais, JAV žvalgybos agentas".

Tęsiama 5 psl.

Taip atrodo Jungtinių Tautų paviljonas Montrealio Pasaulinėje Parodoje 1967 m.

UNATIONS nuotrauka

Pietų Amerikos lietuvių kongresas

Ketvirtojo Pietų Amerikos Lietuvių Kongreso vykdomasis komitetas kartu su finansų, parengimo propagandos ir svečių priėmimo komisijomis skelbia viso laisvojo pasaulio lietuviams, lietuviškai spaudai, veikėjams ir ypač lietuviškam jaunimui šio Kongreso eigą ir nurodymus.

Šis Kongresas, kuris įvyks 1967 m. vasario 2-5 dienomis Buenos Aires mieste, turės didelės reikšmės, nes jo metu įvyks Jaunimo Metų užbaigimas, kuris bus viso Amerikos kontinento lietuviško jaunimo subūrimas, Jaunimo Metų užbaigimas vyks sekančia tvarka:

1. Studijų Savaitė nuo 27 sausio iki vasario 2 d. Villa Elisa „Siluvoje“. Tėvų Marijonų vasarvietėje, kurioje kviečiami yra dalyvauti viso pasaulio lietuviai jaunuoliai ir jaunuolės. Rašyti tiesiog šiuo adresu:

JAUNIMO KOMISIJOS VADOVYBE: Mendoza 2280 Avellaneda Bs. As.

2. Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas nuo vasario

2 iki 5 d. Vasario 2 d. (ketvirtadienis) svečių registravimas lietuvių parapijoje, Mendoza 2280 Avellaneda. Lygiai 19 val. lietuvių parapijos bažnyčioje iškilmingos atidarymo pamaldos, po jų vainiko uždėjimas prie lietuviško kryžiaus. Toliau salione Kongreso atidarymas, garbės prezidiumo sudarymas ir susipažinimo vaišės.

Vasario 3 d. (penktadienis) 9 val. Ryte pradžia studijų iki 12 val. Pietų pertrauka ir apie 17 val. studijų tęsinys (apie studijų vietą bus pranešta, kai atvyks visi svečiai). Vakare svečių priėmimas Lietuvių Susivienijimo patalpose su menine programa ir šokiais (San Martin -- 3175 Lanus Bs. A.)

Vasario 4 d. (šeštadienis) 10 val. iki 12 val. Studijos Pietų pertrauka ir apie 17 val. studijų tęsinys. Vakare Lietuvių Centre svečių priėmimas su meno programa ir šokiais (Tabare 6950-Villa Lugano).

Vasario 5 d. (sekmadienis) 11 val. Buenos Aires

Katedroje iškilmingos pamaldos, po jų laurų vainiko uždėjimas prie laisvės paminklo ant Plaza Mayo. Popiet Buenos Aires miesto apžiūrėjimas, o vakare Miesto teatre iškilmingas Kongreso aktas su didele menine programa: chorais, šokių ansambliais iš Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus.

Vasario 6 d. Villa Elisa vasarvietėje Jaunimo Metų užbaigimas su meno programa ir rezoliucijų priėmimais.

Ta pačia proga Villa Elisa Berisso lietuviai priims svečius su „asadu“. Tuomi baigsis IV PALK ir Jaunimo Metai. Jaunimui planuojamos bendros atostogos Kordobos kalnuose. Prašome iš anksto prisijusti asmenų sąrašus, kiek į Jaunimo Studijų Savaitę, tiek į patį TV PALK. Tuo pačiu prašome kuo greičiau prisijusti meninių vienetų kiek chorų, ansamblių ar šokių grupių dalyvių sąrašus.

Laikė Kongreso vyks konferencijos, kurių metu bus svarstomos sekančios temos:

1. Lietuvos padėtis ir ateitis

2. Lietuviybės išlaikymas išeivijoje: šeimoje, organizacijose, klubuose ir meno ansambliuose.

Šios dvi temos bus diskutuojamos dviejuose studijų rateliuose:

Visuomeninkų ir jaunimo studijų rateliuose.

Jau dabar kviečiame Kongreso dalyviai pagalvoti apie šias dvi temas ir atsivežti medžiagos diskusijoms. IV PAL Kongreso eiga vėliau bus atspausdinta atskirame leidinyje su iliustracijomis, kad pasiliktu mūsų išeivijos istorijoje kaip paminklas.

Visais Kongreso reikalais prašome kreiptis tiesioginiai į Kongreso Vykdomąjį Komitetą šiuo adresu: IV PAL Kongreso Vykdomasis Komitetas, Mendoza -- 2280 Avellaneda, Buenos Aires, Argentina.

BENDRUOMENĖ RUOŠIA EKSKURSIJĄ Į PIETŲ AMERIKOS KONGRESĄ

* Ruošiamą bendruomenės ekskursiją į Argentiną į Pietų Amerikos kongresą, įvyksiantį vas. 2-6 dienomis Buenos Aires. Prieš tai nuo sausio 27 bus jaunimo kongresas. Šiuose kongresuose norintieji dalyvauti gali naudotis ekskursija, išvykstančia iš Miami, Floridos sausio 25. Kaina \$595. Registruotis pas Dalią Tallat-Kelpšaitę, 2651 W. 65 St., Chicago, Ill., 60629. Tel. 312-434-6615.

* PREL. DR. J. B. KONČIUS sausio 23 d. skrenda į Pietų Ameriką lankyti labdaros draugijų ir lietuvių. Bus Venezueloje, Brazilijoje, Urugvajuje, Argentinoje, Čili, Colombia. Vasario 2-3 dalyvaus Lietuvių Kongrese Buenos Aires.

* TĖVAS JUOZAS VAISNYS, S. J., nuvyko į Vancouver, British Columbia ir ten rado keletą šimtų lietuvių, veik neorganizuotų. Nors buvo stengiamasi juos suburti į vieną keletą kartų, vistiek buvo sunku. Darbų daug, klimatas idealus, bet lietuvių darpermaža. Norintieji ten vykti susižinokit su Tėvu Vaišniu, adresu: Holy Family Hospital, 7801 Argyle St., Vancouver 15, B. C., Canada.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

Reikalas trumpas ir aiškus: Švyturį redaguoja (vyr. red.) Alfonsas Bieliauskas, žymus tarybinis lietuvių rašytojas, kelių nemažų knygų autorius. Taip pat tiesa, kad Galva-Galvanauskas yra nacionalistinių klerikalinių laikraščių bendradarbis. Tiesa, kad Galva-Galvanauskas yra tarybinio žurnalisto idėjinis priešas, su kuriuo kovojama. Tik ar šmeižimas lytinis iškrėpėliu ir svetimos valstybės agentu yra garbinga kovos priemonė?

Alfonsas Bieliauskas su savo bendradarbiais iškrypo iš vėžių. Šis straipsnis tebus viešas kreipimasis į Tarybių Lietuvos žurnalistų sąjungą kaip skundas prieš Alfonsą Bieliauską, laukiant iš anos pusės viešo atsakymo.

“V MIRE PREKRASNOVO 1967”

Tokiu vardu Maskvoje išleistas gražus kalendorius. Pasaulyje yra tiek grožybių, kad į vieną leidinį nesutalpinsi net jų sąrašo. Daroma atranka. Rusai padarė tokią atranką: kai kas iš plataus pasaulio, o dauguma -- iš rusų. Visai taip, kaip pelėdai -- savi vaikai gražiausi. Tuo pačiu principu čia apsisostime prie lituanistikos.

Vienoj vietoj pasakojama apie “vostočnich slavian” instrumentą -- gusles. O tas instrumentas žinomas ne tik slavams; į gusles labai panašiu instrumentu groja suomiai ir ji vadinama kantele, lietuviai (ir ji vadinama kanklėmis). Suomiai su lietuvišiais nėra slavai. Tad gal šie neslavai yra skolingi slavams kankles? Skola būtų nevisai maloni. Dėl balalaikos -- ma, ją pikis, bet kanklių būtų gaila.

Tarp didžiųjų pasaulio grožybių užtin-kame ir du lietuviškus perlus: M. K. Čiurlionį (su spalvota “Draugystės” reprodukcija ir A. Venclovos straipsniu). Kitas perlas -- šv. Onos bažnyčia Vilniuje, kurios šikcas čia telpa su ne taip gražia sentimentalija istorija.

Kalendoriaus tiražas -- 300,000 egz.

JONUKAS KELIAUJA

Jonukas keliauja -- etliuota pasaka vaikams. Pagal M. Konopnickos pasaką iš lenkų kalbos lietuviškai labai sklandžiai sueiliavo Jonas Valaitis. Neblogos J. Kiburo iliustracijos. Nepirmarūšė “Keletvio” spauda. Išleista 1966 m. prieš Kalėdas, 300 egz. Leidėjas -- pats autorius. Atrodo, J. Valaičio -- J. Kiburo darbas į mokyklinio amžiaus vaikų knygynėlių ne tik tinka, bet ir labai tinka.

Nearamus klausimas: kodėl išleido tik tris šimtus? Įvairiems knygos mėgėjams ir autoriaus pažįstamiems, manau, bent šimtinė išeis. Lieka du šimtai. O mokyklinio amžiaus vaikų (žinoma, lietuviukų) vien JAV yra tūkstančiai (vien lankančių lituanistines mokyklas virš trijų tūkstančių). O gi lietuviukų besama ne vien JAV. Nejaugi tiek nusiskaitė, kad ir trijų šimtų užtenka?

Užtenka, gal bus ir per daug. Ir štai dėl ko. Knygelė turi 32 psl., kuriuose telpa iš viso 340 eilučių etliuoto teksto, o šešiuose puslapiuose telpa tik iliustracijos. Ir ta knygelė kaštuoja pusantro dolerio! Proporcingai tekstui vienas enciklopedijos tomas turėtų kaštuoti daugiau kaip 300 dolerių! Būtų brangu.

Mums rašo

Lapkričio 22 d. Darbininko, nr. 77, komentare žinutei: “Ką daro Vlikas?” yra toks gramozdiškas sakiny: “Tie veikėjai čia išryškėjo pirmininkas Saulius Šimoliūnas ir A. Kiznis, buvęs redaktorius Darbo”. Nors meno vardo inicialas klaidingas, bet iš teksto suprantama, kad kalbama apie mane.

Dėl pacituoto sakinio insinuacinės tendencijos turiu tokias pastabas ir klausimus Darbininko redakcijai ir J. Brazaičiui.

Kaip narys buvusios New Yorko Santaros-Sviesos valdybos turėjau atlikti kai kuriuos darbus, rengiant New Yorko Santaros-Sviesos lapkričio 19 d. popietę. Mano klausimai Darbininko redakcijai ir J. Brazaičiui yra tokie: Kuo ir kaip aš išryškėjau, kokiais darbais ar veiksmis išryškėjau, rengiant minėtą popietę?

Darbininko redakcijai ir J. Brazaičiui neatsakius į mano klausimus faktais, redakcija pati bus padarius reikalingas apie save išvadas, kurias teks man tik paskelbti viešai.

Šiuo metu Darbininko redakciją sudaro: Tėvas Bučmys, J. Brazaitis ir P. Jurkus.

J. KIZNIS

Gerb. Donia Tysliaviene, Pristunčiu Money Order 17,00 dol. vertės. Tai prenumerata Vienybei už sekančius 1967-tus metus -- 7,00 dol. ir auka Vienybės palaikymui 10,00 dol.

Nors ir nedidelė auka, bet tai bus nors tokia parama laikraščio leidimui.

Linkėdamas visoms vienybietėms ir vienybiečiams geriausios sėkmės ir geriausios sveikatos su šiais naujais 1967-tais metais, liekuosi jus gerbiantis

VINCAS MICHELSONAS

Floral Park, N. Y.

Vienybės Redakcija,

Nežinau, ar ilgai taip bus. Pirmiau, kai tik Vienybė gaudavau, tai per visą pirmą puslapį atspausdintas kokių nors prelatų paveikslas. Kai atverti kitą lapą, tai vėl koks prelatas ar kunigas. Ką tie kunigai davė darbininkui žmogui? Jie tik laiko žmones tamsybėje. Kai paimi Vienybę ir pamatai prelatų ar kunigų paveikslus, tai nesinori nė skaityti. Jau kokie 5 ar 6 Vienybės numeriai atėjo be prelatų ir kunigų paveikslų, tai net geriau į rankas paimti ir paskaityti. Man patinka matyti tokių žmonių paveikslus, kaip dr. Levo Vladimirovo, kurio paveikslas buvo Vienybės nr. 31. Taip pat ir apie kitų žymių vyrų ar moterų aš mėgstu skaityti Vienybę. Man patinka Pranės Lapienės raštai “Viešnagė Lietuvoje”.

Geriausių linkėjimų Jums.

PRANAS NAGINĖ
Keene, N. H.
1967 m. sausio 4 d.

Visi Amerikoje gyveną ne Amerikos piliečiai privalo registruotis arba persiregistruoti. Tam tikslui aplikacijas galima gauti bet kuriame pašte. Išpildytuosius blankus taip pat atiduokite paštui. Nesiregistravę baudžiami.

Naujieji Metai ir nauji darbai

JONAS VALAITIS

Kiekvienus metus atsisveikindami ir sutikdami naujuosius, peržvelgiame ir smulkiai pergvildiname laimėjimus ir pralaimėjimus. Naujųjų Metų rezoliucijos labai svarbios, tik nevisada jų prisilaikome. Kiekvienais metais pasižadame "pasitaisyti"...

Pernai išėvijos lietuvių gyvenime pats didžiausias įvykis buvo senesnės kartos pasiryžimas giliau įtraukti mūsų jaunimą į pirmaeilę visuomeninę veiklą. 1966 metais, pavadinti jaunimo garbei, davė progos eilei ambicingų Amerikos, Kanados, Australijos, Pietų Amerikos ir kitų, išėvijoje gyvenančių jaunosios kartos atstovų, įeiti į mūsų gyvenimo vadovaujamąsias pareigas.

Naujieji 1967 metai parodys, kiek moderniškų naujovių ir jaunatvės dvasios į prasidėjusį mardėti senosios lietuvių kartos gyvenimą tas mūsų jaunimas įneš. Kai kurioms mūsų organizacijoms jau tikrai reikėjo naujo kraujo!

Lietuva, tautos kamienas, nors sovietų okupuotas, praeitais metais praturtėjo didžiais lobiais muzikos, literatūros, visokeriopo meno kūriniais.

Praeiti metai buvo taip pat pirmieji, kuriais išėvijos lietuviai, didesniais būriais aplankė ir pačią Lietuvą, su jos žmonėmis užmezgė glaudesnius ryšius ir suartėjo. Jų tarpe buvo ir jaunimo, kuris Lietuvos nebuvo matęs, o jeigu ir joje gimęs, jos neprisiminė. Visi džiaugėsi daugiau pramokę lietuvių kalbos. Džiaugėsi suprantę, kodėl sentieji lietuviai didžiūjasi savo praeitimi ir kilme, kai patys pamatė Lietuvos praeities didybės liekanas, piliis ir gražiąją gamtą.

Praeiti metai "ant kanto" pastatė ir Amerikos jaunimą, norintį ryšius su Lietuvos žmonėmis. To noro suartinti rezultatus tas jaunimas ir dabar tebepergyvena.

Ateities lietuvių gyvenimui didelės įtakos turės, kaip ir praetyje, tarptautiniai įvykiai, prie kurių, norint ar nenorint, mūsų vadovaujantiems sluoksniams teks prisitaikyti.

Praetų metų pabaigoje vadovujančiųjų sluoksnių vadovybė baigė savo veiklą. Jos priešakyje buvo lietuvių tautos diplomatai -- profesionalai. Tai jėgos, tęsusios vadinajamą Nepriklausomos Lietuvos tęstinumą. Jie buvo įsijungę ir į kitų tautų, to paties likimo susilaukusių grupių, veiklą. Perėmus vadovybę į savo rankas jaunesniems, nežiūrint kaip bekalbėtume, veikimas pasikeis. Ir tai visai suprantama: kitos asmenybės, kitų profesijų žmonės -- į tą patį gyvenimą žiūri pro kitokius akinius, nors stekia to paties tikslo -- Lietuvą laisvinti. Dabar vadovybėje -- ekonomistai, prekybininkai ir informacijų -- propagandos teikėjai. Jų keliai, aišku, skirtingi nuo diplomatų veiklos. Ne be to, senesnieji jaunesiems padės savo patyrimais ir darbu. Kiek jaunieji tą pagalbą įvertins ir ja naudosis, parodys ateitis. Nevisada valkai etna tėvų pėdomis ir nevisada jų klauso. Taip gali įvykti ir mūsų gyvenime.

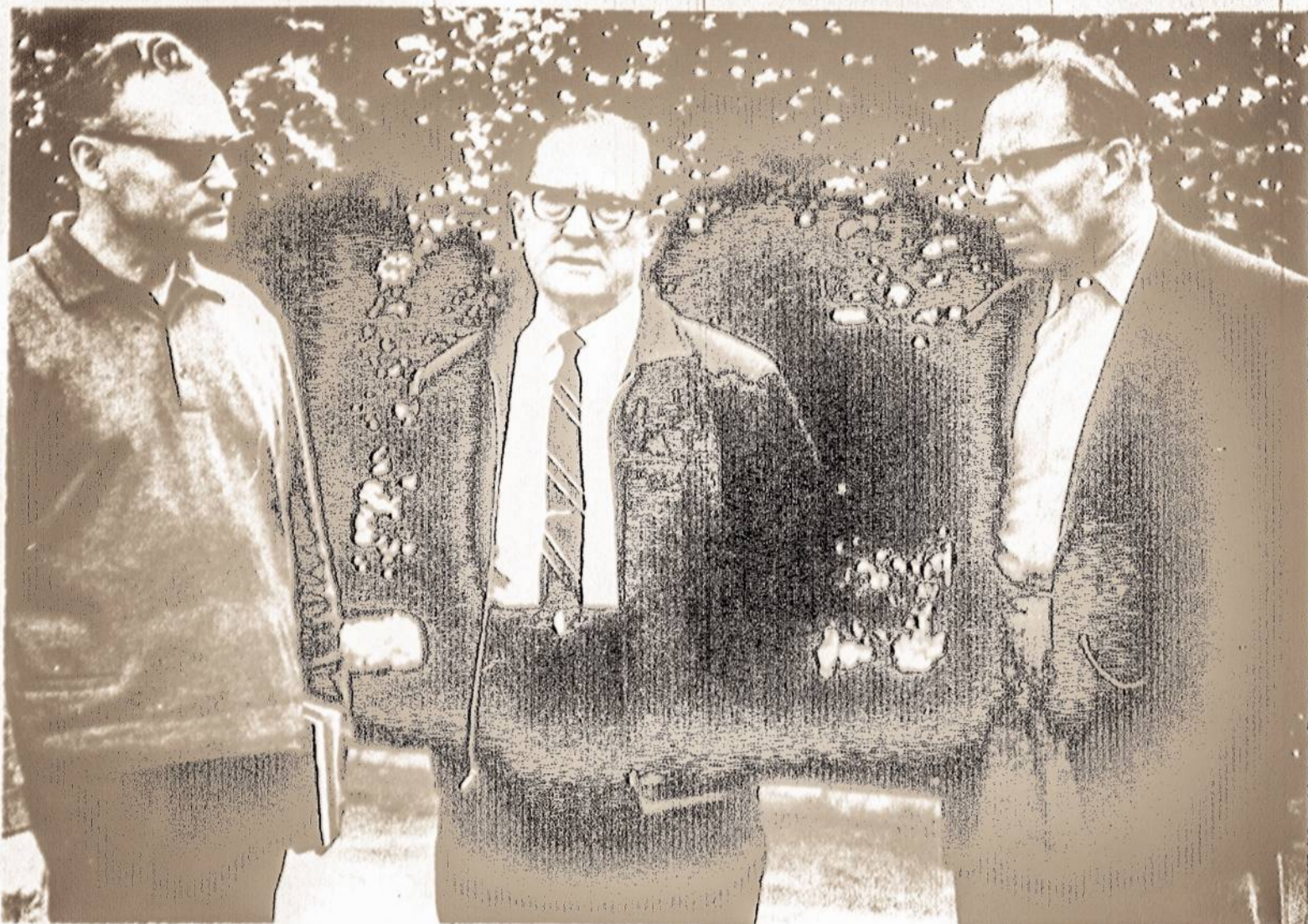
Kiek galima numatyti, naujieji gali siekti politinėse grupėse daugiau tolerancijos ir susiklausymo. Gali net atsidaryti durys ir grupėms, kurios pirmiau ir kartu nedirbo. Galima tikėtis, kad bus surastas švelnesnis būdas ir santykiams su Lietuvos žmonėmis. Nors ir okupuotame krašte, šiandien Lietuvos jaunimas jaučiasi savo krašto šeimininku ir yra daug drąsesnis kalbėtis su jaunesniais lietuviais, išsiblaškusiems po platųjį pasaulį. Anksčiau okupanto pristatytus rusus ir kitų tautybių "specialistus" -- mokslus baigus Lietuvos jaunimas, metai po metų vis daugiau ir daugiau kitataučius iš Lietuvos išstumia į "pensiją".

Didėjant lietuvių mokslininkų ir specialistų kadrams, į užsienį išvykti taip pat pavyksta didesniais Lietuvos intelektualų skaičiumi. Laisvasis pasaulis juos dažniau sutinka, įvertina ir tinkamai pagerbia. Nežiūrint kaip kai kurie mūsiškių lietuvių būtime užsispyrę su tais Lietuvos kultūrininkais nesusiūti, gyvenimas tačiau natūraliai veda į suartėjimą. Amerikiečių, kanadiečių ir kitų valstybių žmonių priimamųjų svečių tarpe lygiai priimami ir pagerbiami kultūrininkai iš Lietuvos.

Per 15 metų gyvenantiems demokratiškuose kraštuose ir besinaudojant Vakarų pasaulio svetingumu, ir buvusiems europiečiams lietuviams, kurie retkarčiais tebesivadina dypukais, dabar jau nebus patogu svečius iš dabartinės Lietuvos ignoruoti, kai jų bendradarbiai amerikiečiai tuos svečius iškilmingai priima ir globoja. Ir šioje srityje mūsų jaunesnės kartos vadovybei teks neįvengiamai tą problemą išrišti. Jeigu nenorėsime nuo gyvenimo atsisukti, privalėsime nuspręsti ir nusistatyti dėl kultūrininkų pasikeitimo tarp JAV ir Sovietų Sąjungos vykdymo.

Mums, Amerikos ir Kanados lietuviams, gyvenantiems tame pačiame kontinente, praktiškai, kaip ir vienoje valstybėje, reikia dar glaudžiau bendradarbiauti lietuvių bendruomenėje išlaikant. Gyvename didžiausiose ištautėjimo bangose, nors ir naudojames plačiausia laisve. Savo jėgomis tai bangai atsilaukyti, kaip žinoma, beveik neįmanoma. Stengiamės išlaikyti kuo daugiausia liuanistinių mokyklų. Stengiamės universitetuose steigti įvairius liuanistikos mokslus, bet ką duosime mokslą baigusiems? Norėsime juos kuo giliausiai įtraukti į lietuvių gyvenimą. Bet... Kai norėsime mūsų jaunimą supažindinti su lietuvių literatūra, muzika, menu, istorija ir kitomis vertybėmis, teks tautos ieškoti iš tautos kamieno -- Lietuvos.

Pratinkime jaunimą domėtis mūsų spauda, joje bendradarbiauti, o ypač tokioje, kuri stekia jungti visus lietuvius, o ne skaldyti partijomis, kurių mūsų jaunimas ne-

BROOKLYNIETIS DR. ANTANAS PETRIKA (viduryje) su įžymiu kalbininku ir "Lietuvių kalbos gramatikos" vyriausiu red. Kaziu Ulyydu(d.) ir Liet. k. ir literatūros instituto direktorium prof. dr. Kostu Korsaku. Nuotrauka daryta 1966 m. vasarą Instituto kieme.

Dr. A. Petriko sukaktis

Salomėja Narkėliūnaitė

Gruodžio 3 d. Brooklyne grupė bičiulių pagerbė dr. Antaną Petriką jo 70 metų amžiaus proga.

Sukaktuvininkas Amerikos lietuviams yra žinomas ne tik kaip dantų gydytojas (jis tikrumoje -- pirmas lietuvis dentistas New Yorke), bet ir kaip medicinos ir literatūros knygų autorius.

Pobūvis įvyko Winter Garden salėje, kur eilė kalbėtojų prisiminė dr. Petriką kaip asmenį, kuriam gyvenime rūpėjo ne tik profesiniai, bet kultūriniai ir visuomeniniai reikalai.

Sukaktuvininkas yra gimęs 1891 m. lapkričio 3 d. Steponų kaime, Paežerių vls., Vilkaviškio aps. Į JAV atvyko 1910 m. Dentistikos mokslus baigė New Yorke -- College of Dental and Oral Surgery; 1921 m. gavo D. D. S. laipsnį.

Savo kabinetą turėjo populiarioje lietuviams vietoje Williamsburgo rajone, kur tuo metu gyveno daug lietuvių. Dr. Petrika į pensiją išėjo maždaug tuo laiku (1959 m.), kada lietuviai iš Williamsburgo jau buvo bepradedę judėti į tolmesnius rajonus -- Woodhaveną ir Richmond Hill.

Dr. Petriko, kaip dantis, praktika jį suvedė su įvairių srovių lietuviams -- su jais jis diskutavo lietuviškus klausimus, daugiau dėmesio kreipdamas į lietuvių ir kultūrą, negu politiką. Todėl, nežiūrint, kad savo pažiuromis dr. Petrika yra artimesnis pažangiesiems ir kairiesiems, jisai rasdavo bendros kalbos ir su didžiama naujosios atėvių imigracijos, Lietuvą palikusios II Pas. karo sukuriuose, Už tai ir Brooklyne įvyksime jo parengime dalyvavę asmenys buvo iš įvairių imi-

DR. A. PETRIKA SU ŽMONA MARGARITA

gracijų ir pasaulėžiūrinių grupių.

Dr. Petrika yra buvęs Amerikos liet. darbininkų literatūros draugijos pirmininkas 1918-23 metais, New Yorke liet. profesionalų draugijoje 1 metus pirmininkavo ir 5 metus sekretoriavo. Kaip Amerikos daktarų d-jos atstovas, jisai buvo centro komiteto narys ruošti Lietuvių Dienai New Yorke Pas. Paradoje 1939 m. Jis yra ilgametis SLA ir LDS narys.

Savo raštais dr. Petrika pradėjo reikštis nuo 1911 m. Šalia publicistinių straipsnių, jisai davė literatūros ir kritikos bei mokslo populiarizacijos rašinių. Rašė žurnaluose Lietuvoje (Tysliavos), Kultūroje, Naujoje Gadynėje, Šviesoje.

Atskirais leidiniais yra jo išleista: 1919 m. -- Atmosfera, 1925 m. -- Dentisterijos ABC, 1935 m. -- Dvi paskaitos iš mitybos ir endokrinologijos, 1937 m. -- Tūli mūsų parazitai, (drauge su J. Stanislovaičiu) 1957 m. -- Gydytojų istorija. Yra ir antroji šios knygos dalis -- Odontologijos raida.

Iš literatūros srities yra dr. Petrikos knyga, išėjusi 1937 m. "Lietuvių tautinio atgimimo pionieriai" ir 1943 m. išėjusi monografija "Br. Laucevičius -- Vargšas". 1966 m. išėjo jo parašyta plati knyga "LLD ir pažangieji Amerikos lietuviai", kurioje, šalia istorijos, duotas platus politinis ir kultūrinis fonas. Viliūje 1964 m. išleista jo knyga "Apie šventraštį, ereziją ir inkviziciją".

Be originalių raštų, dr. Petrika yra daręs ir vertimų. Jisai išvertė H. M. Tichenor "Moteris kapitalizmo gadynėj ir M. Sanger "Ką kiekviena motina privalo žinoti".

Jo rašinių yra tilpė ir šiais metais baigusioje išleisti J. Kapočiaus leistojoje Lietuvių Enciklopedijoje.

Nuo pat savo atvykimo į Ameriką dr. Petrika yra rinkęs ir komplektavęs lietuviškas knygas ir leidinius. Užtat jo rinkinyje yra ir tokių leidinių, kurių dabar kitur labai sunku gauti.

Nevienam lietuviui, tyrinėjusiam Amerikos lietuvių veiklą, dr. Petrika yra leidęs tuo rinkiniu pasinaudoti. Taip pat nemažai leidinių yra pasiekę ir Amerikoje esančius lietuvių kultūros dokumentacijos rinkimo centrus. Pastaruoju metu dalis dr. Petrikos turimo dr. Kudirkos raštų rinkinio yra pasiekusi ir Lietuvą.

Tęsiama 12 psl.

pažiūsta ir nenori pažinti. To jaunimo neįtikinsime, jeigu ir mėgintume, kad tos ar kitos lietuviškos partijos dėka jis galėtų tapti kandidatu į kongresmanus ar senatorius...

Naudokime visas priemones imti ir duoti mūsų jaunimui savarankiško lietuvių jausmo pagrindą. Tik tada mūsų jaunimas liks su mumis, kai pajus, kad lietuviu būti yra garbinga. Būdamas stipriu ir susipratusiu lietuviu, mūsų jaunimas nebus jokio "izmo" suagituotas ar pakreiptas. Tokie darbai mus laukia 1967 metais.

Nadui Rasteniuvi aukso laurų vainikas ir medalis

Jungtinių Poetų Laureatų Tarptautinė Sąjunga (United Poets Laureate International) pėrnai birželio 4 d. adv. ir poetą Nadą Rastenių išrašė į narius, ir birželio 12 d. už poetinius kūrinius, o ypač už jo anglų kalboje poemą "War's Curse" (kurį kongresmanas Garmatz su savo kalba įteikė JAV Kongresui 1966 vasario 16 d. ir kuri tilpo tos dienos "Congressional Record" laidoje), suteikė Rasteniuvi "Honorary Lithuanian-American Poet Laureate" titulą.

Minėtos pasaulio poetų laureatų organizacijos prezidentas, profesorius, daktaras ir poetas laureatas Amado M. Yuzon, gyvenantis Filipinuose, buvo pasirengęs šį rudenį keliauti per Europą ir Ameriką ir ta proga asmeniškai Rastenių apvainikuoti. Bet žygis buvo atidėtas ateičiai.

Gruodžio 14 d. adv. ir poetui Rasteniuvi skirtas Pažymėjimo lapas, medalis ir vainikas pristūsti į Baltimore. Vainikavimas įvyks 1967 m.

1967 m. sausio 4 d. Nadui Rasteniuvi sukako 76 metai amžius ir tais pačiais metais sukaks 50 metų nuo laiko, kai jis, gyvendamas Cambridge,

Mass., 1917 parašė, (tada dar turėdamas tik 7 savaites pradinės rusų mokyklos (nes tada, 1901, rusų valdžia lietuviškas mokyklas Lietuvoje buvo uždraudusi), pirmą eilėraščių "Dobilai", kuris tilpo spaudoje, ir kuriam komp. Mikas Petrauskas tuojau parašė muziką.

Kita Rasteniuvi gimtadienio suaktyvė dovana -- tai "Lietuvių Dienos" greit paskleis jo verstą į anglų kalbą didįjį Donelaičio kūrinių "Metai."

Jungtinė Poetų Laureatų Tarptautinė Sąjunga leidžia anglų kalba savo organą LAUREL LEAVES Quezon City, Filipinuose. Šio rudens laidoje pradėjo talpinti Rasteniuvi poemą "War's Curse."

Toje pačioje laidoje telpa Filipinų tėvynainio, kovotojo už Filipinų salų išlaisvinimą iš po Ispanijos jungo, daktaro, poeto Josė Rizal, kuris buvo ispanų valdžios, teistas už "maištus," rastas kaltu, ir 1896 m. Manila mieste buvo sušaudytas, bet prieš mirtį parašė atsisveikinimo poemą, "Pastres Adios" -- Paskutinis Sudiev -- ispanų kalba. Šalia ispaniško teksto ten pat telpa vertimai į

anglų, prancūzų ir latvių kalbas.

Dr. Yuzonui pageidaujant, neseniai Nadas Rastenis tą poemą išvertė į lietuvių kalbą, ir ji tilps sekančioje LAUREL LEAVES laidoje.

Nors Lietuva ir Filipinai skiriasi dideliais toliais, bet turi ir panašybių. Kaip Lietuva yra Europos sausžemio kryžkelyje, tarp Rytų ir Vakarų, taip Filipinai Pacifiko vandenynuose, tarp Rytų ir Vakarų.

Kaip Filipinai buvo mindžiojami ir niokojami ispanų, japonų, ir kitų, taip Lietuva buvo tremplama vokiečių, rusų ir lenkų.

Kai dr. Kudirka su kitais Lietuvos tėvynainiais kovojo už Lietuvos laisvę ir buvo caro valdžios visai persekiojamas, taip Dr. Rizal, ir tuo pačiu laiku, buvo persekiojamas ispanų valdžios, ir net nužudytas.

Poetas Josė Rizal yra Filipinų labai gerbiamas, ir JAV Prezidentas Johnson, viešėdamas Filipinuose 1966 m., padėjo vainiką prie Rizal paminklo.

Filipinai, svetimus jungsus vilkę, atjaučia Lietuvą ir kitus kraštus, kurie dar ir dabar užgrobėjų jungus tebevelka.

POETAS NADAS RASTENIS su žmona Julija savo rezidencijoje Baltimore, Md.

Prof. P. Slavėnas Tarptautinės mokslų istorijos akademijos narys

Lietuvos Mokslų akademijos narys-korespondentas, fizikos-matematikos mokslų daktaras profesorius Paulius Slavėnas išrinktas Tarptautinės mokslų istorijos akademijos nariu-korespondentu. Tai didelis žinomo mokslininko nuopelnų įvertinimas.

Profesorius P. Slavėnas, be savo tiesioginio darbo kaip astronomas, labai daug laiko skiria mokslų istorijai. Jis vienas pirmųjų Lietuvoje susitūpino šios mokslo šakos darbus. Jo pastangomis senoji Vilniaus astronominė observatorija restauruota ir joje įkurtas muziejus.

Būdamas plačios erudicijos, jis domisi ne tik astronomijos, bet ir bendrai gamtos mokslų ir technikos istorijos klausimais. P. Slavėnas yra gamtos mokslų ir technikos istorijos komisijos prie Mokslų akademijos prezidiumo pirmininkas. Jo dėka 1960 m. pirmą kartą Lietuvoje išleistas specialus rinkinys "Iš mokslų istorijos Lietuvoje", kurį jis redagavo.

P. Slavėno rūpesčiu mokslų istorijos darbai Lietuvoje žymiai išsiplėtė ir apjungė daugelį gamtos mokslų ir technikos sričių. Jam vadovaujant, buvo atlikta mokslinių prietaisų, turinčių istorinę reikšmę inventurizacijai.

1957 m. P. Slavėnas išrinktas Pabaltijo respublikų organizacinio komiteto mokslų istorijos klausimams nagrinėti nariu. Aktyviai dirbdamas šiame komitete, profesorius padėjo bendradarbiauti Pabaltijo respublikų mokslų istorikams. Konferencijos Pabaltijo mokslų istorijos klausimais turi labai didelę reikšmę. Pats profeso-

rius palaiko glaudžius ryšius su kitais Tarybų Sąjungos ir užsienio mokslininkais, besidominčiais Lietuvos ir bendrai mokslų istorija.

E. KANIAVA IŠVYKO Į BULGARIJĄ

Į Bulgariją išvyko Vilniaus akademinio operos ir baleto teatro solistas, Eduardas Kaniava. Jis stažuosis Sofijos nacionaliniame operos teatre.

Prieš septynerius metus E. Kaniava baigė Vilniaus valstybinę konservatoriją. Dirbdamas akademiniam operos ir baleto teatre, solistas sukūrė apie 30 vaidmenų klasikinėse bei lietuvių kompozitorių operose. E. Kaniava plačiai žinomas ir už Lietuvos ribų. Jis dainavo Rygos, Minsko, Talino, Kazanės, Tbilisio, Charkovo teatrų scenose, koncertavo Lenkijoje, Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, Vengrijoje, Čekoslovakijoje.

SAVIVEIKLININKAI -- Į UŽSIENĮ

Vienas po kito Lietuvos meniniai kolektyvai vyksta į užsienį. Tik ką iš Vengrijos grįžo Vilniaus "Aido" choras, Vokietijos Demokratinėje respublikoje viešį Vilniaus Pedagoginio instituto "Sviesos" dainų ir šokių ansamblis. Neseniai su dideliu ir turininku koncertu į VDR ir Čekoslovakiją išvyko Kauno radijo gamyklos mišrus choras "Bangas".

Šis kolektyvas, kuriam vadovauja nusipelnęs artistas J. Sidlauskas, susikūrė prieš 10 metų ir jis brendė greit. Jau po šešių aktyvios veiklos metų jam buvo suteiktas pavyzdinio

saviveiklos kolektyvo vardas, o Jubiliejinėje dainų šventėje "Bangos" choras tarp mišrių chorų buvo pripažintas geriausiu. Platus šio kolektyvo gastrolių ratas. "Banga" jau koncertavo Rygoje, Taline, Maskvoje, Leningrade, Minske ir visuose didžiuosiuose Lietuvos miestuose.

Vokietijos demokratinės respublikos ir Čekoslovakijos žiūrovams banglečiai atliks plačią ir labai įvairią programą. Greta Verdi, Štrauso, Bacho Gounod kūrinių, skambės čekų, vokiečių, anglų, lietuvių ir kt. tautybių kompozitorių dainos. "Bangos" choras aplankys Berlyną, Erfurtą, Leipzigą, Karlmarks štatą, Pragą, Karlovy Varus.

Į užsienį išvyko dar vienas saviveiklinis kolektyvas. Tai M. K. Čiurlionio vardo meno mokyklos-internato jaunieji muzikantai -- choras ir smuikininkų ansamblis. Jie koncertuos 11 dienų. Gražiai pasirodyti už gimtojo krašto ribų sugeba ne tik profesionalūs kolektyvai, bet ir menomėgėjai -- saviveiklininkai. Tai jau antra tos mokyklos koncertinė išvyka į užsienį. Prieš 2 metus Vengrijoje koncertavo vyresniųjų klasų styginis orkestras.

* A. ŽMUIDZINAVIČIAUS atminimui Kauno dailininkai ir visuomenės atstovai, susirinkę M. J. Čiurlionio vardo dailės muziejuje paminėjo A. Žmuidzinaičiaus 90-ąsias gimimo metines. Pranešimą apie Lietuvos peisažo dainiaus kelią padarė dail. P. Petrutis.

JUSTINAS MARCINKEVIČIUS

LIEPSNOJANTIS KRŪMAS

Stoviu sumišęs -- kaip Mozė -- prie liepsnojančio krūmo.

Virpa raudonos lapų liepsnelės. Ruduo. Dar nėra pašaukimo. Vis dar nėra tikrumo, kad, sudavus lazda į uolą, ištrykš gyvybingas vanduo.

Reikia tikėti. Reikia labai tikėti, kad, ranką iškėlus, iš dangaus imtų krist mana. Už kiekvieną stebuklą reikia savim užmokėti savo gyvenimu, meile, širdim ir daina.

Kai atgal pažiūriu, tai ir nedidelis džiaugsmas atrodo tartum stebuklas, kuriuo tikėti imu. Gal ir visas gyvenimas -- vienintelis, vienas, didžiausias mano stebuklas, nepaprastas paprastumu.

Štai ir dabar, prie liepsnojančio krūmo sustojęs, supratau netikėtai, jog viskas yra liepsna. Tad ištiesiau ranką. Ir stebuklas pasikartojo: ėmė krist pirmas sniegas. Baltas, švarus kaip mana.

TĖVO ŽIEMA

Iš aukštųjų mano tėvo medžių jau seniai išskrido visi paukščiai. Ir dabar į juodas jų šakas visą žiemą krinta šaltos žvaigždės.

Ilsisi visi laukų padargai: arklai, dalgis, rankos ir akėčios. Rodos, kad jau nebėra kur eiti. Rodos, kad nėra jau kuo stebėtis.

Sunkūs jo gyvenimo stebuklai neįrėminti, neaprašyti liko -- kas įrėmins vandenį ar žolę, aprašys pavasarį ar žiemą?

Kai gerai įsiklausai, tai naktį iš netolimo tvartelio girdis, kaip giliai ir sunkiai atsidūsta persenus, ištikima žalmargė.

Viskas sutelpa į vieną mintį...

Hartfordo LB 1967 m.

"Praeitį, dabartis ir ateitis -- tai mūsų kelrodžiai." Tai būdingi žodžiai, bet ne mano, o Hartfordo LB apylinkės pirmininko Antano Ustjanausko. Jis teigia, kad iš praeities mokomės, dabartyje dirbame ir veikiame, kad ateitis būtų viltingesnė ir geresnė. Tai pirmininko mintys naujesiems 1967 metams.

Žymus Hartfordo lietuvių pramonininkas ir politikas Ustjanaukas, kurio veiklą man teko stebėti, yra ne tik kupinas gerų norų, bet jau nuveikęs ir rimtą darbą. Kaip pramonininkas, jis turi atliekamų pinių, kaip politikas, sugeba įsivyti įtakos politinėse sferose, moka išnaudoti kiekvieną palankią progą savo politikai ir įtakai įgyti.

A. Ustjanaukas gražiai suorganizavo Connecticut valstybės gubernatoriaus John Dempsey ir jo žmonos pagerbimą, suruošdamas LB vardu šaunų bankietą, kuris padarė įspūdingo amerikiečiams politikams. Kaip artimas sen. Thomo Dodd bičiulis, Ustjanaukas jo įtaka kyla demokratų partijoje.

Tiesa, visi politikai turi daug draugų, bet turi ir priešų, tad ir Ustjanaukas taip pat negali išvengti priešų -- turi jų ir jis, tačiau priešų mažiau negu draugų. Bet jis savo priešų neniekina, priešingai -- jis bando juos paveikti ir jų skaičių sumažinti, dažnai jis jiems net kuo nors padeda.

Tokių politikus žmonės vadina "lankščiais," visuoameni naudingais žmonėmis. Ir aš susidariau įspūdį, kad Ustjanaukas yra toks žmogus ir politikas.

Lapkričio 26 d. Ustjanaukas surengė kitą įspūdingą dalyką: Hilton-Statler viešbutyje įdomų amerikiečių ir vietnamiečių posėdį ir pietus, kur jis iškėlė Lietuvos politinės tragedijos esmę. Jisai apžvelgė Stalino-Hitlerio sutarimą sugriauti Lenkiją ir Pabaltijo kraštų valstybes, pasidalinti šių kraštų žemes, pavergti tų kraštų žmones; priminė, istoriniu

atžvilgiu, tragiškus įvykius -- lietuvių ir kitų tautų žmonių trėmtimus į Sibirą.

A. Ustjanaukas buvo amerikiečių -- vietnamiečių komiteto organizavimo ir Vietnamo žmonių kovos už politinę laisvę rėmimo iniciatorius. Jis yra šio k-to sekretorius. Kiti valdybos nariai: plk. dr. E. Marcus, pirm., adv. G. J. Sherman, vicepirm., Raymond Woolson, išd. Šio k-to posėdyje dalyvavo aukšti Vietnamo pareigūnai, diplomatinio korpo nariai ir kiti, atvykę iš Washingtono, New Yorko ir kitų didmiesčių. Jie apdovanojo Ustjanauką brangiomis dovanomis, o Ustjanaukas įteikė jiems lietuviško gintaro.

Kiek man žinoma, Ustjanaukas palaiko ryšius ir su Washingtono pareigūnais. Tad malonu, kad turime lietuvi, kuriam sekasi. Syki besikalbėdamas su Ustjanauku, jį paklausiau "Ar tamsta manai, kad politikeriai, nors ir gerus norus bei tikslus turėdami, išvengia klaidų?"

Jis šypsodamasis atsakė: "Žinoma, neišvengia". "Štai ir mūsų garsusis Roosevelt ir britų garsusis Churchill daug politinių klaidų padarė. O ką jau bekalbėti apie mažesnio rango politikierius -- jie taipgi neapsieina be klaidų. Ir aš savo gyvenime esu padaręs nevieną klaidą galvodamas, kaip ką gero nuveikti mūsų lietuviškai bendruomenet, jos garbei".

Toks buvo mano pokalbis su Antanu Ustjanauku. Susidariau įspūdį, kad jis teisingas, kai sako: "Mokykimės iš praeities, iš savo klaidų -- politinių ir kitokių, dirbkime ir turėkime laimingesnės ateities viltį".

-- V. M. K.

* VINCAS P. BANIONIS, veiklus clevelandietis, sulaukęs 77 m. amžiaus, per Kalėdas staiga mirė Bedford, Ohio.

* VAIDEVUTIS MANTAUTAS pakeltas į assistant professor Holy Cross College, Worcester, Mass.

HARTFORDO LB VALDYBOS NARIAI: iš k. į d.: A. Maslauskas, sekr., A. Ustjanaukas, pirm., E. Šerksnienė, vicepirm., A. Šliogeris, išd.

A. Jaro nuotrauka

SKAITO VIENYBĘ PER 54 METUS

New Britain, Conn. -- Kaip greitai laikas bėgal! Čia žmogus jaunas, pajėgus, o po kelto dešimtmečių -- žilaplaukis pensininkas -- lėtėja jo žingsniai ir silpnėja fizinės jėgos. Daug Andriaus Rėkus bendradarbių jau po velėna. Jisai šiuo atžvilgiu laimingas, atšventė 70 metų amž. sukaktį ir dar dalyvauja Amer. lietuvių bendruomeninėje gyvenime.

Andrius Rėkus gimė 1896 m. Beviršių kaime, Lazdijų vals., prie gražaus Dusialgio ežero.

Būdamas 16 metų, 1912 m. atvyko į Ameriką, apsigyveno Brooklyne, ir kaip jis sako: "JAV krante -- Brooklyne -- radau antrąją Lietuvą, laivą lietuvių spaudą -- laikraščius ir knygas. Eidamas Grand St., išgirdau žmones lietuviškai kalbant. Apsidžiaugiau -- aš radau Vienybę Lietuvininkų. Neturėjau pinigų, tai pasiskolinau, užsiprenumeravau ją ir per 54 metus be pertraukos esu jos skaitytojas".

A. Rėkus pamėgo Vienybę už tai, kad laikraštis dar ir prieš 50 metų ir visą laiką buvo tautinės ideologijos, kuomet kita spauda buvo partinių grupių įtakojė.

Apibūdindamas spaudos ir partinių politikierių

ANDRIUS RĖKUS

veiklą, A. Rėkus sako: "Mums reikia dr. Jono Basanavičiaus, inž. Petro Vileišio, dr. V. Kudirkos, Maironio ir Vaižganto!"

"Varpo" draugijos dramos ratelio režisierius, dramos aktorius Juozas Lukas, sveikindamas jo 70 metų progą, savo laiške jam rašo...

"Esi valdinės įvairias roles komedijose ir dramoje, bet tokios rolės, kurią dabar likimas Tau skyrė, dar neturėjai. Andriau, tave pažįstu per daugelį metų, kartu pūrenom mums mylimą scenos meną dirvą, ir tu visuomet varel tiesią vagą!... Žinau Tavo drąsą, energingumą, sugebėjimus ir ryžtą, visuomet tavim pasitikėjau, žinau kad esi taurus lietuvis".

Persikėlęs iš Brooklyno į New Britainą 1915 m., Rėkus savo veikla gražiai pasireiškė. Tenai jisai buvo vienas iš "Varpo" draugijos, choro ir dramos kūrėjų.

Rėkus buvo lietuviškų radijo programų pionierius. Radijo bangomis jisai jas perduodavo Conn., Rhode Island, New York, Mass., New Hampshire ir Maine valstybėse gyvenantiems lietuviams. Jo radijo programos buvo ne tik iš plokštelių, bet gyvu žodžiu; jis turėjo radijo chorą, so-

listus ir orkestrą, choro dirigentė buvo Jankeliūnaitė, vėliau Čeponytė, kaip pranešėjas, jam talkino mokytojas Jonas Poškus.

Rėkus kasmet suruošdavo ekskursiją laivu Connecticut upe į pajūrį, nuo Hartfordo ligi Saybrook, atsilygindavo radijo choris-tams, solistams ir muzikams.

Besikalbant syki apie jo praeitį, Rėkus susirūpinęs pareiškė: "Vladi, mano veikla, tos kelionės lietuviškosios "Kalvarijos" baigta. Dabar man rūpi klausimas, ką daryti su pas mane esamu muzikos, dainų ir plokštelių archyvu? Kaip išsaugoti šį mūsų liaudies dainų turtą?"

Patariau jam pasiųsti komp. prof. Juozo Žilevičiaus Muzikologijos Archyvulį į Chicagą. Rėkus taip ir padarė. Prof. J. Žilevičius Rėkui labai dėkingas.

Kai susilįkvidavo "Aušros" Waterburyje, "Varpo" choras New Britaine ir "Aušrelės" choras Worcesterystėje, šių chorų turimos dainų ir muzikos gaidos atiduotos Rėkui globoti. Jisai šį turtą išsaugojo, o pereitą pavasarį paaukojo Muzikologijos Archyvuui.

Vertindamas Rėkaus veiklą, jo 70 metų sukakties, progą jį sveikinu ir linkiu jam sveikatos ir ilgiausių metų.

-- V. M. K.

HARTFORDO VEIKĖJŲ BŪRELIS: iš k. į d. sėdi: Špakauskienė, Jarienė, Maslauskienė, Šliogeriene, Šerksnienė, Kriškiukaitienė, Guntulienė ir Ustjanaukiene. Stovi iš k. į d.: Maslauskas, Petuška, Ustjanaukas, Guntulis, Jucėnas, Špakauskas, Šliogeris ir Kriškiukaitis.

A. Jaro nuotrauka

JŪSŲ EISENA

Kas gi nenorėtų vaikščioti lengvai, minkštai, neiškraipydamas batelių ir neapsitaškydamas purvu kojinių ir kelnų. Ar tik tokie geros eisenos privalumai? Mokėjimas taisyklingai vaikščioti -- tai didelė jėgų ekonomija, nenuvargstančios kojos, gražus stotas, metų naštos neapsunkinta laikysena.

Žmogaus eiseną, kaip ir braižą, nepakartojama, ji susijusi su visa jo išvaizda, specialybe, iš eisenos mes iš tolo atpažįstame žmones.

Ir vienam nedideliam žingsniui padaryti reikia daugybės dubens klubų, kelių, čiurnos, pėdos ir netgi rankų, liemens ir juosmens raumenų judesų. Ir visi jie turi būti griežtai suderinti.

Jeigu apskaičiuosime, kiek vienam žingsniui padaryti reikia energijos, gausim gana įspūdingą skaičių. Pavyzdžiui, 65 kg sverias žmogus, žengęs žingsnį, atlieka darbą, apytikriai lygų 6 kilogramometrui, o kilometrui nueiti reikia atlikti darbą, lygų 8000-9000 kilogramometrui. Ar tai daug? Spręskite patys: tokios apimtios darbas atliekamas, pakeliant 8 -- 9 t krovinį per metrą.

Šiuos įdomius duomenis mūsų amžiaus pradžioje gavo žymus fiziologas A. Uchomskis. Jis parodė, kad, spartinant ėjimą, žmogaus atliekamas darbas žymiai padidėja. Ir kaip beatrodytu keista iš pirmo žvilgsnio, greitai einant, sunaudojama žymiai daugiau energijos, negu bėgant. Jeigu bėgsime, darydami 210-220 žingsnių per minutę, energijos mažiau suėkvosime, negu žengdami 180 kartų per minutę. Tu, tarp kita ko, plačiai naudojasi Rytų tautos.

patį kelią nueikite įprastiniu žingsniu. Eisena vėl minkšta ir elastinga, jokio sukrėtimo. Ne veltui pėda prilyginama lingei, kuri su laiko smūgius ir sukrėtimus, ... Pakėlėte koją. Dabar darote žingsnį. Žingsnio ilgis iš esmės priklauso nuo žmogaus ūgio ir nuo jo pėdos ilgio. Paprastai suaugusio žmogaus žingsnis apytikriai lygus trigubos pėdos ilgiui ir vidutinio ūgio vyro yra maždaug 80 cm. Aukštų žmonių didesnis žingsnis. O vaikų žingsniukai smulkesni, ne didesni kaip 2,5 pėdos.

Nevienodas būna ir nuotolis tarp kairės ir dešinės kojos. Vidutiniškas normalus atstumas -- apie 3 cm. Greitai einant, jis padidėja iki 4 cm, o bėgant vėl sumažėja iki įprasto dydžio.

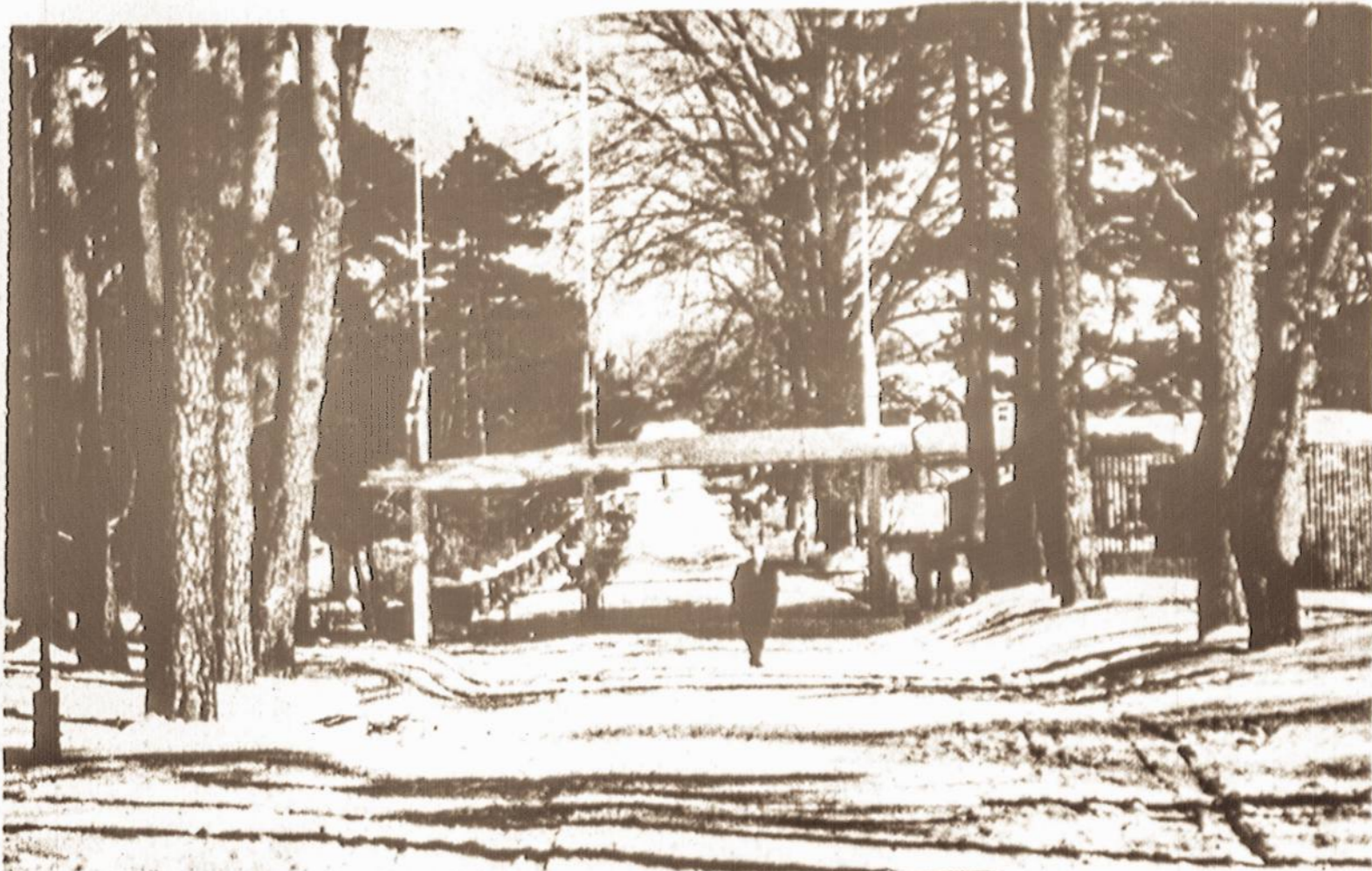
Eisenos grožį lemia ir pėdos pasisukimo kampas. Norint taisyklingai ir kuo gražiau vaikščioti, reikia truputį, maždaug per 10° pėdų pirštus pasukti išorėn. Greitai einant ir bėgant, šis kampas sumažėja, pėdas statome lygiagrečiai viena su kita. Bet tai -- išimtis. Toks nuolatinis vaikščiojimas vargina, o juo labiau vidun pasuktais pirštais. Dėl to kūno svoris netolygiai pasiskirs to pėdos atramos plote, smarkiai įtempliami raumenys. Be to, tokia šleiva eiseną nekaip ir atrodo.

Eiseną daug priklauso nuo apavo. Kai batai spaudžia ar smukčioja, gražiai nepa- vaikščiosi. Šiurva avalynė sukausto pėdą, o per laisvą ir dar minkštą padu padeda jai išsiplėsti. Stori neelastingi padai sumažina pėdos judrumą, natūralų jos lankstumą, kuris taip reikalingas gražiai eisenai.

Per aukštą moters bato kulniukas smarkiai išlenkia pėdos skliautą ir žymiai sumažina atramos paviršių. Eisena praranda patvarumą, sukaustomas kelio sąnario juosys.

Visi mes eidami mažiau ar daugiau mosuojame rankomis pagal kojų taktą. Lygioj vietovėj viena žingsni atitinka vienas rankos mostas. Kylant į kalną, rankų mostai sulėtinami, leidžiantis nuo kalno, atvirkščiai, jie būna greitesni už žingsnius. Žinoma, galima vaikščioti, nemosikuojant rankomis, pavyzdžiui, sudėjus jas už nugaros, tačiau, greitai einant, tai nepatogu. Pavargę mes

Smagu pavaikštinėti Vilniaus Vingio parke, sniegui girgždant.

pradedam ypač smarkiai mosikuoti rankomis; jos, tarsi įsiūbuodamos kūną pagal žingsnių taktą, padeda žmogui judėti.

Plačiai rankomis mostuoja plokščiapėdžiai. Jie smarkiai trepsena, sulenkia kojas per kelius ir dubenį. Jų eiseną įtempta, nevikri. Iškausta pėdos, blauzdos, juosmuo. Plokščiapėdžiui žmogui labai sunku prisitaikyti batus, ilgai jis jų negali pranešioti, o su senais batais jam labai sunku išsiskirti. Neretai galima sutikti gerai apsirengusių žmogų su išnešiotais batais. Nenustebkite -- tai plokščiapėdis žmogus. Padėti jam gali vidpadis -- supinatorius. Ties vidiniu kraštu jame padarytas pakilimas.

Platūs rankų mostai rodo dar vieną fizinį trūkumą -- silpną raumenų išsivystymą. Tokio žmogaus žingsniai kamuoti, blauzdas jis mėtė į priekį, paprastai brūkšči kojomis, greitai nunešioja batų kulnus ir pirštus.

Kylant į kalną ar žingsniuojant su našta, lengviau eiti kiek palinkus į priekį, pusiau sulenkus kojas per kelius, pėdą statant iškart visą, o ne kulnu. Tokiu "sulinkusiu žingsniu" lengvai apsvilkus ir be mantos, galima pasiekti didžiausią greitį, bet šiam žingsniui reikia suėkvti daug energijos.

Norint tyliai praeiti, iš pradžių remiamasi priekine pėdos dalimi. Taip vaikščioti ypač mėgsta vaikai. Jų batelių padai dažniausiai prisitrina po didžiuoju pirštu.

Patį gražioji eiseną -- sportiškas žingsnis, kai sąnarių judesiai aktyvūs, visa figūra sukoncentruota.

Ar galima pakeisti savo eiseną? Išsivaduoti nuo negražių judesių? Galima. Reikia save sekti, kontroliuoti kiekvieną žingsnį, kol norimas judesys taps automatiškas.

KOJŲ GIMNASTIKA

* Pradėkite vaikščioti basomis, remdamiesi visa pėda; paskui vaikščiokite ant pirštų.

dešine koja, rankų padėtis pasikeičia.

Kiekvienas pratimas kartojamas 7 -- 10 kartų.

* Baigiant pratimus, einama ant išorinių pėdos kraštų. Pirštai sulenkiami, o didysis prispaudžiamas prie grindų. Paskui einama "grandinėle"; viena pėda dedama tiksliai priešais ant- rąją.

* "Šeivakojams", kurie vaikšto netaisyklingai pasukę pirštus, naudinga vaikščioti trafaretu, kuriame pažymėti teisingai statomų pėdų pėdsakai.

Kiekvienas gydymasis ėjimas trunka 2 -- 3 min.

Kojų gimnastika tik tada padeda, kai visas jos kompleksas atlikinėjamas reguliariai kiekvieną dieną, o dar geriau -- keletą kartų per dieną. (M ir G)

JŲ PIRMIEJI ŽINGSNIAI...

Nepaprastai pigios kainos

KELIONEI Į LIETUVĄ

ir kitas SOVIETŲ SĄJUNGOS dalis

KAINA TIK
\$518 į Vilnių ir atgal

\$16.00 asmeniui už dieną. Privatūs kambarys su vonia (2 asmenims). Mes parūpiname kelionei bilietus asmenims, kurie atvyksta iš Lietuvos čia aplankyti.

RAŠYKITE arba SKAMBINKITE

COSMOS TRAVEL BUREAU

45 WEST 45th STREET
New York, N. Y. 10036
Telefonas: CI 5-7711

Lietuviai Kalifornijoje

* Los Angeles, Kalifornija, Lapk. 26 d., nuo širdies smūgio, sulaukęs 89 metus amžiaus, mirė Antanas Pabrėža, tremtinys, buv. ilgus metus Plungėje vaistininku. Vėlonis gyveno iš pensijos, prižiūrimas savo sūnaus Antano, Ant. Pabrėža buvo kilęs iš garsiosios Pabrėžų giminės, kuri yra davusi Žemaitijai žinomą žmonių "šventąjį" Tėvą Pabrėžą, pranciškoną. Vėlonis buvo labai geros širdies ir savo kuklomis pajamomis dažnai šelpdavo vienuolynus, parapiją ir visus gerus užsimojimus.

* DAIL. A. RŪKSTELĖS PARODA, vykusi nuo lapk. 26 iki gruodžio 4 d. Tautiniuose Namuose, 3356 Glendale Blvd., Los Angeles, Calif., praėjo sėkmingai. Aplankė keli šimtai žmonių ir buvo parduota 12 paveikslų.

* MIRĖ PAULINA RAULINAITIENĖ, prof. P. V. Raulinaičio žmona, Algio ir Juliaus Raulinaičių motina, sulaukusi 67 metus

amžiaus, 1954 m. iš Australijos su šeima atvykusi į Los Angeles. Lapk. 28 d., gavusi kraujo įsiliejimą į smegenis, tuoj buvo išvežta į ligoninę, kur gruodžio 3 d., neatgavusi sąmonės, mirė. Jos staigi ir nelaukta mirtis labai sukrėtė ne tik jos mylimą šeimą, bet ir visą lietuvių koloniją, nes dėl jos gražaus charakterio visų be išimties buvo mylima ir gerbiama. Į jos laidotuves susirinko daug žmonių. Iš šv. Kazimiero bažnyčios gruodžio 6 d. P. Raulinaitienė buvo palaidota San Fernando, Calif. Mission kapuose.

* ELENA BLIŪDŽIUTĖ, iš Anglijos, atvyko į Los Angeles aplankyti savo pažįstamų. Elena yra kilimo iš Švėkšnos. Paskutiniu metu buvo šeimininkė lietuvių parapijoje Londone. Jai Los Angeles labai patinka.

* Šv. Kazimiero parapiją ruošiasi savo Patrono šventei ir parapijos choro 25-rių metų jubiliejui, ku-

ris bus 1967 m. kovo 5 d. Los Angeles Breakfast Klubo naujoje ir modernioje salėje, 3201 Riverside Dr., tik keli blokai nuo šv. Kazimiero bažnyčios. Ta pačia proga pirmą kartą bažnyčioje bus giedotos šv. Mišios lietuviškai. Mišias lietuviškam giedojimui rašo komp. Bronius Budriūnas, parapijos choro dirigentas ir vargoninkas. Mišios bus iškilmingos, skirtos dviem ir keturiems balsams.

* KRIKŠTAS. Gruodžio 3 d. šv. Kazimiero bažnyčioje kun. Ant. Valiuška pakrikštijo Rimtauto ir Birutės Dabšų dukrą Julios Audros vardu. Krikšto tėvais buvo Algis Tonkūnas ir Angelė Grikšaitė. Abu Dabšiai yra parapijos choro solistai, veiklūs kolonijos žmonės.

MIRĖ ESTELLE VOIGHT

Gruodžio 19 d. Chicagoje mirė Estelle Voight-Staniulytė, sulaukusi 52 m. amžiaus. Palaidota gruodžio 23 d. Staniulų šeima, senosios kartos lietuvių pavyzdinga šeima buvo žinoma, ne vien Chicagoje, bet visos Amerikos lietuviams. Vėlonė buvo išteklėjusi už Elmer Voight, kitataučio, bet visuose lietuvių svarbesniuose darbuose ar pramogose visada dalyvavo ir visus lietuviškus darbus rėmė.

Vėlonės sesuo Salomėja Čerienė-Mulks gyvena Linden, N. J. Ji yra kompozitorė, pasižymėjusi muzikė. Savo laiku buvo Lietuvos Pasiuntinybės sekretorė Londone, BALF Centro raštinės tarnautoja. Kita sesuo Bernice tebegyvena Chicagoje, taip pat dalyvauja visuomeniniame gyvenime.

Likusioms seserims ir kitiems giminėms reiškiame giliausią užuojautą.

C. A. Voket

(Vokietaitis)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N.Y.

Tel. NEWton 9-6620

Skaniausia lietuviška
duona gaunama
**SILVER BELL
BAKING CO.**

A. RADŽIŪNAS, Sav.

PYRAGAI VEDYBINIAMS
IR KITOKIEMS POKYLIAMS

Pristatome į namus
prašome telefonuoti:
STagg 2-5938

36-40 Stagg Street
Brooklyn 6, N. Y.

SVEIKINIMAS

Visiems mūsų skyriams ir atstovams per
išsias Jungtines Amerikos Valstybes

Visiems mūsų tūkstančiams klientų ir draugų, kurie, pirkdami dovanas giminėms, gyvenantiems Sovietų Sąjungoj, per PODAROGIFTS, INC., ir suteikė galimybę PODAROGIFTS išaugti ir išsiplėsti iki dabartinio stovio.

Mes dabar ruošiamės su naujais modeliais (Eksponaty) mūsų parodos rūmuose, ir išstatome daug dalykų

SPECIALUS ISPARDAVIMAS

SU NUOLAIMOMIS TIKROMS RUSIŠKOMS KAI LINĖMS KEPURĖMS, FOTO PARATAMS, TIKRIEMS BUKHARINIAMS KILIMAMS, PALEKH RANKŲ DARBO MENO GAMINIAMS, MEDŽIAGOMS KOSTIUMAMS, DVIRAČIAMS, MOTOCIKLAM, VYRIŠKIEMS IR MOTERIŠKIEMS LAIKRODĖLIAMS

PIRMAM ATĖJUS, PIRMAM PATARNAUJAMAI

PODAROGIFTS, INC.

220 PARK AVENUE SOUTH (corner 18th St.)
NEW YORK, N. Y. 10003. Te. 212-228-9547
arba per bet kuri autorizuotą mūsų atstovą.

MŪSŲ CHORISTAMS IR DAINOS MYLĖTOJAMS

Salomėjos Čerienės-Mulks muzikos kūriniai - gaidos

Dainos Lietuvai -

6 dainos vienam sūsiuvinį solo balsui ir fortepionui.
Žodžiai J. Mikuckio, Tyrų Dukters, dr. K. Čerio, Kl. Jūros ir kt. mūsų poetų. Kaina \$2.00

Ramunė -

Trim moterų balsam.
Žodžiai P. Sagato..... 1.00

O, Tėvyne Manoji -

Solo sopranui. Žodžiai Kl. Jūros..... 0.50

Keep Us, Oh God -

Invokacija. Solo sopranui.
Žodžiai Mary Stewart..... 1.00

Paranku pradėti iškilmes, svečiais turint amerikiečius.

PLOKŠTELĖ

Dainos Lietuvai:

Įrekoruota 12 Salomėjos Čerienės-Mulks kompozicijų. Žodžiai įvairių lietuvių poetų. Dainuoja "Rutos" ansamblio moterų choras, Iz. Motiekaitienė, V. Bendorius, Stella Končienė, Gen. Peškys, L. Stukas, Gen. Mačytė, (trio) J. Miller, Jonė Bobinas ir G. Peškys. Akompanuoja L. Stukas, G. Aleksūnaitė-Mitchell, F. Kramer. Prie vargonų M. Motiekaitis Kaina \$4.00

Užsakymus su pinigais, pridėdant 50 c persiuntimui, siųsti: Lithuanian Music, 81 Nassau St., Clark, N. J. 07666

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS MISTŪNAS

Įvairiausi amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

13-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N.Y.

Tel. VIRginia 3-3544

T H E

Arlington

ONA IR JONAS
VALAIČIAI
Savininkai

Restaurant

385 Arlington Avenue, Brooklyn 8, N. Y.

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW IR ADELE MAŽEIKAI
Savininkai

80-15 Jamaica Avenue, Woodhaven 21, N. Y.

Telefonas: VIRginia 9-3112

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas EV 2-6440

SALE VESTUVĖMS
ir kitokioms pramogoms.
Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis
kainomis.

POLAI DOTUVINIAI PIETŪS

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Išėjimoje turime gana gausią čia išleistų knygų lentyną, tačiau joje užtin-kame vos vieną kitą, lie-čiančią sportą. Šių "nepo-puliarių" knygų eilę papil-dė didoko formato leidinys "Krepšinio išvyka Australi-jon", kuris, kaip žymia-ma, yra "1964-ųjų m. Š. Amerikos lietuvių krepšio rinktinės išvyka Austr-alijon prisiminti leidi-nys".

Visų pirma, į akis kren-ta labai pavėluotas knygos pasirodymas. Kaip žinome, išvyka Australijon įvyko 1964 m. liepos mėnesį, o knyga išvydo dienos šviesą tik 1966 m. lapkričio mė-nesį. Vadinasi, pavėluota daugiau negu 2 metus. Neatrodė, kad reikėjo taip ilgai laukti medžiagos, nes čia jokių studijų nėra, o di-džiama medžiagos suran-kiota iš periodinės spaudos, kuri pasirodė maždaug dviejų mėnesių laikotarpy-je -- išvykos metu ar tuoj pat po jos. Pinių irgi, at-rodė, negalėjo trukti, nes ją leido Juozas Bachunas, iš Sodus, Mich., taigi tas pats, kuris "žaliukų" nie-kada nepritūkstą. Dabar knyga yra nustojusi savo aktualumo ir gali tarnauti tik kaip istorinis leidinys, skirtas vienam mūsų spor-tinio gyvenimo įvykiui pri-siminti.

Antra vertus, argi ta iš-vyka jau buvo tokia svarbi ir ypatinga, kad jai prirei-kė 153 didelio formato pus-lapčių? Čia gali būti įvairių nuomonių. Man atrodo, jog ji galėjo būti labai svarbi leidėjui Bachunui, nes jis buvo vienas iš tų, kurie tą išvyką sugalvojo ir pinigų pridėjo. Taigi, jam galėjo atrodyti, jog verta dar ir daugiau dolerių prikišti ir savo "kūdikį" atžymėti. Be abejo, pati išvyka buvo svarbi, tačiau ne svarbesnė už reguliarių mūsų sporto laikraštį ar žurnalą, ku-riam, deja, pas mus nėra reikiamos dirvos, ar už daugelį kitų planų, kurie dėl lėšų stokos yra pasmerkti mirčiai dar negi-me.

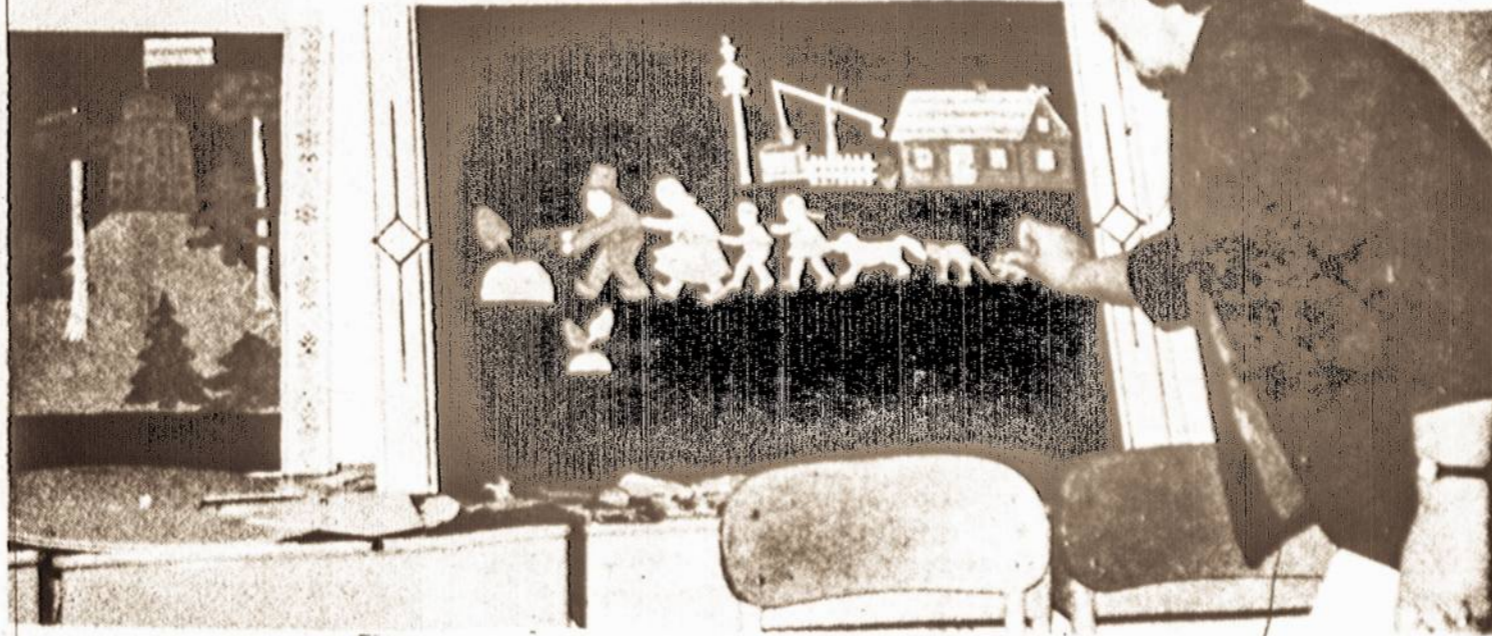
Išviršinis šios knygos vaizdas geras. Spauda ne-bloga, nuotraukų daug, ir jos neblogos. Tačiau kitas klausimas -- medžiagos ir nuotraukų parinkimas. La-bai bereikalingu balastu yra visų rungtynių aprašymai. Būtų geriau, jeigu būtų buvę apsiribota tik svar-

besnėmis rungtynėmis, iš-leidžiant tas, kuriose var-žovus buvo galima "kepu-rėmis užmėtyti". Taip pat ir patys reportaželiai atro-do silpnoki. Nors periodi-nėje spaudoje jie labiau tiko, bet atskirame leidiny-je jau reikėjo stipresnės plunksnos.

Įdomiausieji yra Australi-jos lietuvių rašiniai, ypa-tingai tie, kuriuose į išvy-ką yra žvelgiama iš humo-ristinės pusės, pvz., Pul-gio Andriušio, Vlodo Dum-čiaus, Balio Nemeikos raš-tai. Knygoje yra ir daugiau Australijos lietuvių rašinių: R. Gailiaus, V. Radzevi-čiaus, A. Laukaičio, J. Jo-navičiaus, R. Sidabro. Taip pat joje rašo ir Australijos krepšinio rinktinės narys L. Gaze, tenyškčių latvių rinktinės vadovas G. E. Berzarrinš. Pagaliau, ten randame ir JAV bei Kana-dos gyventojų raštus: J. So-liūno (knygos redaktoriaus), J. Bachuno, V. Adamkavi-čiaus, K. Barono, V. Gry-bausko, R. Gaškos, J. Bu-lionio.

Kaip ir buvo galima laukti, knyga yra stipriai panegiriška. Iš jos turinio atrodo, kad toji išvyka buvo pats didžiausias įvykis nuo Dariaus-Girėno žygio. Ne-bereikalo "placiasakis Australijos lietuvių visuomenininkas" Antanas Šere-lis knygoje prakalba: "Krepšinininkų atvyka į Australiją savo dydžiu ir reikšme yra panaši į Da-riaus ir Girėno žygi per Atlantą". Mums atrodo, jog šis ir daug kitų panašių pa-reiškimų labiau tiko į sky-relių "Pasekmės ir nesėk-mės".

Viena iš silpniausiųjų knygos pusių -- nuotraukų atrinkimas. Knygoje nu-otraukų daug ir žymiai per daug. Ypatingai, kad jų di-džiumą savo pobūdžiu -- vieta ir veidais labai pana-šios. Pavyzdžiui, 6 nu-otraukos darytos krepšinin-kams lipant iš lėktuvo. Iš jų dvi (18 ir 64 psl.) visai tos pačios; tik viena ma-žesnė ir su nukirptais kraštais. Daugiau negu 20 nuotraukų darytos -- aero-dromuose. Jeigu tai būtų lakūnų delegacija, gal tai atrodytu visai vietoje, o dabar nežinia, ar tai lėktu-vy ar aerodromų bereika-linga reklama. Nebent šią išvyką vertinantieji Da-riaus-Girėno žygio mastu

ADELĖ ABROMAITIENĖ iš Toronto, Kanados aiškina jos pačios pagamintas vaizdines priemones Chicagoje (vykusiame mokytojų suvažiavime). E. Šulaičio nuotrauka

galėtų tai pateisinti. Knygos viršeli puošia puiki tragiš-kai žuvusiojo fotografo Vyt. Valaičio nuotrauka. Šiaip didžiūmos nuotraukų auto-riai: P. Petrutis ir E. Kar-pavičius.

KRONIKA

* CHICAGOS LITUANICOS futbolininkai ir 1967 m. da-lyvaus salės futbolo (Indoor Soccer) pirmenybėse. Pa-čios pirmenybės vyks ne ištiesai, o su pertraukomis, nes kai kuriais sekmadie-niais salė bus užimta Tau-tinės gvardijos vyrų. Pir-menybės prasidės sausio 8 d. Tada bus žaidžiama 15 ir 29 d. vasario 5, 12 ir 26 d., kovo 19 ir 26 d., ir se-zonas bus baigtas balandžio 2 d. Lietuviai žais I-je di-vizijoje kartu su Rams, Tanners, Necaxa, Norwe-gian-Americans, Vikings, Vings, Sparta, Youths ir Croatian.

* KETURIOS CHICAGOS lietuvių vyrų krepšinio ko-mandos dalyvauja Mar-quette parko krepšinio pir-menybėse. Pirmą žaidimų sekmadienį -- gruodžio 18 d. 3 lietuvių komandos (Ne-ris, Neolitanai ir Aras) laimėjo, o viena (Lituanica) -- pralaimėjo.

* GAILUTĖ KERNIUTĖ, Toronto lietuvaitė, vis la-biau pasižymi plaukyme. Ji neseniai su grupe Kanados plaukikų dalyvavo plauky-mo varžybose Floridoje, JAV.

* BOSTONO LIETUVIŲ Pi-liečių draugijos šachmatų komanda, dalyvaujanti Bostono MET lygos pirmenybėse, dabar jau tapo be-veik lietuvių komanda. Joje iš senųjų žaidėjų beliko K. Merkis (kuris ne tik žai-džia, bet ir rašo apie savo komandą), tad buvo priimti 3 latviai.

* VLADO MIKĖNO dvi par-tijas neseniai patalpino Chess Review žurnalas, kuris eina New Yorke. Šio žurnalo balandžio numery-je tilpo 1965 m. žaista jo partija prieš Usį, o rug-piūčio numeryje -- prieš Dreiberą (žaista 1939 m.).

* RIMTAUTAS A. DABŠYS, veiklus skautas, solistas ir vienas pirmųjų skautų sto-vykos pirkimo sumanyto-jas, išrinktas Pacifiko Skautų Rajono vadu. Iki šiol šias pareigas ėjo p. Pažėra.

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 Union Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JUOZO GARŠVOS

LAI DOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 8-9770

VISI ŠIE LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

WHITE HORSE

Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS
Savininkas

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. VILzima 6-5519

PRANAS BRUČAS

VIENYBĖ

* VIENYBĖS LEIDĖJA, redakcija, bendradarbiai ir štabo nariai gavo daug sveikinimų Kalėdų švenčių ir N. metų proga. Nepajėgdami visiems padėkoti, reiškiamo nuoširdžiausią padėką per Vienybę.

* VYTAUTO IR ONOS ŠIRVYDŲ sūnus Jonas su žmona Marijona, gyvena Nashua, N. H., pr. metų lapkričio 16 d. susilaukė dukrelės. Kaip mums rašo Vytautas Širvydas, Vienybės redaktorius - "dabar turėsime 3 vaikaičius ir 6 vaikas." Švenčių ir Vienybės 80 m. sukakties proga Vytautas Širvydas ir jo žmona Vienybei paaukojo 100 dol.

* MARIJOS DIRŽIENĖS sūnus ir dukra savo motinos 50 metų amžiaus gimtadienį paminėti ruošia pagerbimą, kuris įvyks sausio 28 d. White Horse Tavernoje, Woodhaven, N. Y.

* JUOZAS IR ELENA ANDRIUŠIAI, Haven Realty savininkai, švenčių metu buvo išvykę atostogų į Los Angeles, California.

* PRANAS BRUČAS, White Horse Tavernos savininkas, neseniai buvo išvykęs medžioti ir parsivežė net du briedžius. Sausio 14 d., 9 val. vak. savo restorane, 86-16 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y., jis ruošia briedlenos vakarienę. Kviečiami draugai ir lankytojai briedieną pasivaikinti.

* NEW YORKO LIET. VYRŲ CHORAS koncertuos Bostone sausio 17, 7:30 v. v. Lietuvių Pillečių Draugijos salėje. Chorui vadovauja iš New Yorko išsikėlijęs į Chicago VL. Baltrušaitis. Koncertą Bostone rengia BALF skyrius.

* SKULPT. A. MONČYS marmuro laužyklose Prancūzijoje iškalė "Pagarbą šv. Pranciškui" ir atsiuntė į New Yorką patalpinti būsimuose Jaunimo Namuose.

* PREL. DR. JUOZAS B. KONČIUS Vienybei prisiuntė naujai išleistą 404 puslapių gražią knygą Atsiminimai iš BALFo veiklos, Tai lietuvių šalpos ir imigracijos istorija, vaizduojanti Amerikos lietuvių darbus lietuviams Europoj gelbėti. Gausiai iliustruota, gyva, aiški kalba, daug informacijų. Paprastais viršeliais \$5,00, kietais -- \$7,00. Kiekvienam naudinga įsigyti. Prel. dr. J. B. Končius neseniai parašė ir kitą veikalą, Vytautas the Great, anglų kalba, apie Vytautą Didįjį ir daug istoriškai medžiagos apie Lietuvą. Knyga 211 puslapių ir su Lietuvos žemėlapiu. Paprastais viršeliais \$3,00, kietais \$4,00.

* AMERIKOS LIETUVIŲ INŽINIERIŲ ir Architektų Sąjungos New York Skyriaus tradicinis Ballus įvyksta 1967 m. vasario mėn. 4 d. "THE SUMMIT of NEW YORK" Embassy Hotel, East 51 St., at Lexington Ave., New York.

* KAZIMIERA JANINA GUSTAITYTĖ-JONYNIENĖ, dail. V. K. Jonyno žmona, po ilgos ir sunkios ligos mirė gruodžio 9 d. Buvo gimusi 1912 m. Suvalkijoje. Į Ameriką kartu su vyru ir dukra atvyko iš Vokietijos, Palaidota Mt. St. Mary kapinėse Flushing, N. Y. Nulūdimė paliko vyrą, dukrą Giedrę, seserį Gražiną ir Doną Krivickus, broli Algirdą ir Justą Gustaičius.

* ADELĖ BATALIENĖ, newyorkietė, Vienybės ir kitų lietuviškų įstaigų rėmėja, žiemos laikotarpiui išskrido į Pietų Ameriką. Šiuo metu ji vieši Argentinoje -- Buenos Aires mieste. Ketina dalyvauti ir Pietų Amerikos lietuvių kongrese, kuris Buenos Aires prasidės vasario 1 d.

DR. A. PETRIKA... (Atkelta iš 6 psl.)

Šių metų vasarą lankydamas Paežeriuose savo buvusią mokyklą (ta mokykla savo metu yra. ėjęs ir dr. Vincas Kudirka), dr. Petrika aplankė ir dr. Kudirkos klėtę, kurioje Paežerių mokykla ir vietos kolūkis subūrė visą memorialinę medžiagą. Paaiškėjus, kad jiems dar trūksta kai kurių dr. Kudirkos raštų tomų, dr. Petrika jiems pažadėjo prisijusti, ir dabar tą pažadą įvykdė. Prieš Kalėdas ji pasiekė paežerių padėkos laiškas su naujameiniais sveikinimais.

Domėdamasis gyvenimu Lietuvoje, dr. Petrika visada skaitė Lietuvos spaudą, o šių metų vasarą buvo nuvykęs į Lietuvą, kur praleido septynias savaites, tame tarpe aplankė ir savo gimtinę. Savo įspūdžius apie tą viešnagę jisai atspausdino Brooklyno Laisvėje.

Įvertindama dr. Petriko nuopelnus kultūrinėje srityje, jo 75 metų amžiaus proga, jo gimimo dieną -- rugsėjo 3 -- Lietuvos TSR

Aukščiausia Taryba jam šiemet suteikė nusipelnusio kultūros veikėjo vardą.

Dr. Ant. Petrika gyvena Brooklyne su žmona Margarita, kuri ne tik nuoširdi jo visuomeninės ir kultūrinės veiklos dalyvė, bet ir pati atlikusi savo vaidmenį Amerikos lietuvių kultūriname gyvenime. Margarita Česnavičiūtė, gimusi Skotijoje, Amerikoje gyvena nuo 1908 m. Ji, kaip dainininkė (sopranas), yra koncertavusi po visas lietuvių kolonijas ir dalyvavusi operetėse ir vaidinimuose. Jos įdainuotų šešių dainų plokštelės išleistos New Yorke.

SKAITYTOJŲ ŽINIAI

Siųsdami prenumeratos mokesį, skaitytojai prašomi pažymėti ir savo pašto ZIP CODE, nes paštas jau griežtai reikalauja, kad prie kiekvieno skaitytojo adreso tai būtų pažymėta.

Vienybės skaitytojai prašomi kooperuoti, kitaip teks mokėti brangiau už laikraščio prisiuntimą.

VIENYBĖS NAMAS (dešinėje) ir jos sodybos aplinka 1966 m. Kalėdų naktį. Pirmasis namas iš kairės - Vienybės kaimynų Roko ir Antaninos Povilauskų rezidencija.

Vienybės reikalais, pradėdant 81-uosius metus

Pradedame Naujuosius 1967 Metus, o Vienybė savo 81-uosius. Didžiuojamės, kad Vienybė tebėra vienintelis lietuvių laikraštis, sulaukęs tokio ilgo amžiaus!

Vienybė pergyveno įvairius laikus. Kiekvienus Naujuosius Metus sutikdama, stengėsi gerinti turinį, išvaizdą ir mėgino pažinti laiko gyvenimą. Sutikdama šiuos metus, stengiasi prisitaikyti prie mūsų dienų gyvenimo. Vienybė tarnavo mūsų tėvų tėvukams, šiais metais turi būti pasiruošusi tarnauti mūsų vaikams, o už metų kitų -- ir vaikų vaikams...

Per visą savo gyvenimo laiką Vienybė gilinosi į lietuvių tautos istoriją, sėmėsi įkvėpimo iš mūsų protėvių ir buvo veidrodis, kuriame atsispindėjo lietuvių išsivijimo gyvenimas ir lietuvių tautos reikalai.

Per pereituosius metus Vienybės šeima ypač stengėsi artinti plačiame pasaulyje išsiblaškiusius lietuvius. Nežiūrint, kaip jie begalvotų, kur begyventų ir ką beveiktų -- juos stengėmės tinkamai pagerbti ir prisiminti. Lietuvoje 3 milijonai lietuvių, Jungtinėje Valstybėje apie milijonas (įskaitant Amerikoje gimusius), Pietų Amerikoje, Australijoje, Kanadoje ir įvairiuose Europos kraštuose gyvena apie pusę milijono. Per mažas skaičius leisti skirstyti į keliasdešimt skirtingai galvojančių politinių partijų! Nenorime atimti teisės nė vienam lietuviui galvoti kaip jis nori. Vienybės skiltys buvo, tebėra ir bus atviros įvairiai galvojantiems tautiečiams pasireikšti. Nežiūrint kaip nesutiktume su vieno ar kito lietuvi ar lietuviatės nuomone, visomis jėgomis kovosime, kad jis ir ji -- turėtų pilnas teises laisvai galvoti ir savo nuomonę laisvai reikšti. Vienybė atviromis skiltimis lauks kiekvieno nuomonės ir kiekvienam suteiks progos pasireikšti. Mums svarbu ieškoti kelių, kuriais galėtume lietuvius glaudžiau jungti, o ne skaldyti.

Mes nepasiryžę niekam teikti lietuvių diplomų, jų iš niekieno patys nereikalaujame. Mums visi lietuvi

brangūs, ir mums rūpi visų lietuvių ateitis, tiek Lietuvoje, tiek plačiame pasaulyje. Kas dirba lietuvių kultūrinį darbą ir kas rūpinasi lietuvių tautos ateitimi, tas Vienybei yra brangus ir artimas, nežiūrint kur begyventų -- Lietuvoje ar išsivijoje.

Mėginome gerinti Vienybės laikraščio turinį, techniką, meninę išvaizdą, iliustracijas, naudotis naujausiais išradimais, sudaryti skaitytojui malonumą laikraštį skaityti. Bendradarbių, rėmėjų ir skaitytojų pagalba, tikimės, tobulėsime ir ateityje.

1966-ieji metai Vienybei buvo ypatingai sunkūs. 1966 metai buvo sunkūs ir didiesiems New Yorko laikraščiams -- New York Herald Tribune, New York World Telegram ir New York Journal American, kurie apsiungė, o ketvirtasis -- Daily Mirror visiškai užsidarė. Tuo tarpu Vienybė, nors vėluodama ir ne vieną numerį praleisdama, 80-tuosius metus vis dėlto išgyveno. Didžiausi sunkumai buvo finansiniai, skelbėjams ir skaitytojams neapmokėjus prenumeratų, kurios sudaro pagrindines laikraščio pajamas.

Šiais metais bet kokia skaitytojo, rėmėjo ar skelbėjo pastaba ir finansinė parama Vienybei, šimteriopai grįš, ne tik ją suteikusiems, bet ir visiems vienybiečiams. Gavęs naują skaitytoją, skelbėją ar aukotoją, vienybietis gaus dar vieną draugą lietuvių tautai ir gražiai vienybiečių šeimai.

Kiekvieno auka, parama skelbimu, laiku apmokėta prenumerata, palikimas, Vienybės paramai surengta pramoga, ar bet kokia forma Vienybei suteikta pagalba -- padės išlaikyti šį seniausiąjį pasaulyje lietuvių laikraštį dar ilgiems metams.

1967-ieji metai tesujungia dar didesnę būrį taurių lietuvių į vienybiečių šeimą!

Pradėdami 81-tuosius Vienybės metus, dėkojame už paramą praecityje, už gausius sveikinimus, laukiame visų paramos gražesnei ateičiai lietuviams išsivijoje ir Lietuvoje išsilaikyti stipriais lietuvi.